

Avustralya'da Hayat

© Federal Avustralya 2007

Bu çalışmanın telif hakları vardır.

1968 tarihli Telif Hakları Yasası (Copyright Act 1968) kapsamında izin verilen kullanımlar dışında bu çalışma kısmen de olsa Federal makamlardan izin alınmaksızın herhangi bir yolla çoğaltılamaz.

Çoğaltma veya haklar konusundaki talep ve isteklerin şu adrese yönlendirilmesi gerekir:

Commonwealth Copyright Administration,
Attorney General's Department,
Robert Garran Offices, National Circuit
Barton ACT 2600

ya da bu talep ve istekler şu siteye yönlendirilmelidir: www.ag.gov.au/cc

ISBN 9781 921446 58 0

Ekim 2007'de basılmıştır.

Bu yayın İngilizce olarak ve bazı toplum dillerinde internette mevcuttur.

Bu yayınların kopyaları www.immi.gov.au adresinden sipariş edilebilir.

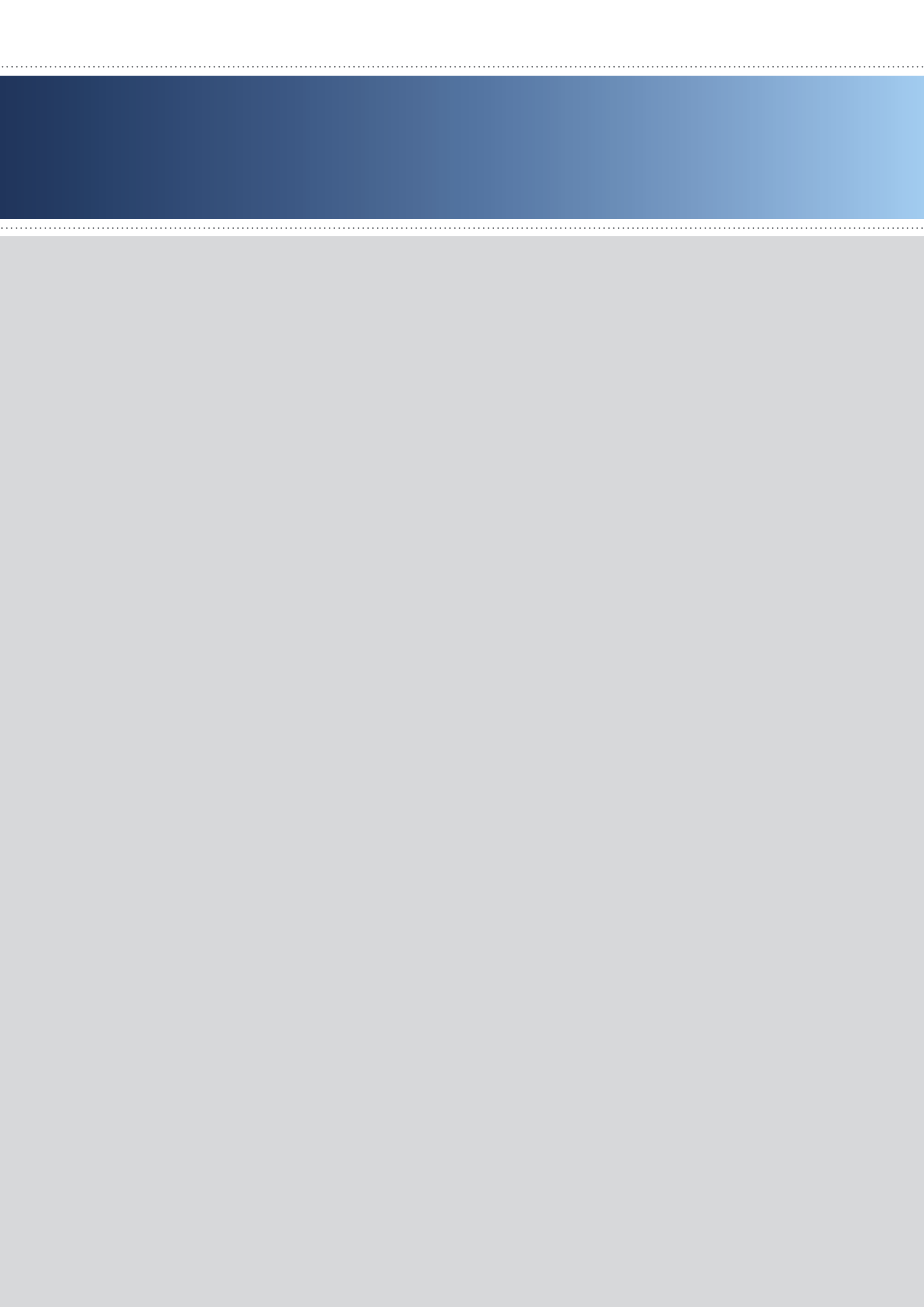
Tercüman sembolü, Viktorya Çokkültürlü İşleri Ofisi ve Federal, eyalet ve bölge hükümetleri ile ortaklaşa geliştirilen ulusal bir kamu bilgilendirme sembolüdür. Bu sembol, İngilizce'si sınırlı olan kimselerin hükümet servislerini kullanırken dil konusunda nereden yardım isteyebilecekleri konusunda basit bir yol göstermektedir.

Bu sembolü hükümet ve toplum bilgileri sağlayan ve devlet hastaneleri, polis karakolları, devlet okulları, toplum merkezleri, konut ve iş ofisleri, yerel belediyeler ve göçmen kaynak merkezleri gibi hizmet yerlerinde görebilirsiniz.

Tercüman Sembolü, resmi olarak 2006 yılı Mayıs ayında Viktorya'da kullanıma sunulmuştur.

İçindekiler

Giriş	1
Avustralya Değerleri Beyanları	2
Geçici ve sürekli vize başvurusu sahipleri için Avustralya Değerleri Beyanı	2
Geçici vize başvurusu sahipleri için Avustralya Değerleri Beyanı	3
Avustralya değerleri ve prensipleri	4
Bir bakışta Avustralya	8
Bazı bilgi ve rakamlar	10
Ulusal semboller	11
Ülke ve halkı	14
İklim	14
Çevre	15
İlk Avustralya'lılar	15
İlk Avrupa'lılar	16
Bir milletin doğuşu	18
Savaşların etkileri	19
Refah ve değişim	20
Avustralya'yı vatan olarak tanıyanlar	21
Demokrasi ve hükümet	22
Günümüzdeki Avustralya toplumu	26
Kanunlar ve sosyal gelenekler	26
Ailelerde rol değişimi	30
Avustralya İngilizcesi	32
Kutlamalar ve resmi tatiller	33
Spor, dinlenme ve sanat	35
Bilimsel başarı gösterenler ve mucitler	36
Avustralya'da yaşam	37
İş ve çalışma koşulları	37
Konut	38
Sosyal güvenlik	39
Hastane ve sağlık giderleri	40
İngilizce dil kursları	40
Tercümanlık ve çeviri yardımı	41
Eğitim	41
Sürücü ehliyetleri	42
Önemli irtibat bilgileri	42
Avustralya vatandaşlığına geçiş	43
Vatandaşlık hakları	43
Sorumluluklar	43

Giriş

Bu kitap, sürekli veya geçici olarak Avustralya'da yaşamak amacıyla vize başvurusunda bulunan kimseler için hazırlanmıştır. Kitap Avustralya hakkında genel bilginin yanı sıra tarihi, yaşam biçimi ve paylaştığımız değer ölçüleri hakkında bilgiler içermektedir.

Vize başvurusunda bulunan çoğu kimselerin, vize başvurusu işleminin bir parçası olarak, Avustralya değerlerine saygı duyacaklarına ve Avustralya kanunlarına uyacaklarına dair söz vermeleri gerekmektedir.

Avustralya değerleri arasında her ferдин eşit değerde olduğuna, itibarına ve özgürlüğüne saygı, ifade özgürlüğü, dini hoşgörü ve laik hükümet sistemi, bir grup veya kuruluşa katılma özgürlüğü, parlamenter demokrasi ve hukukun üstünlüğüne saygı, kanun önünde eşitlik, kadın-erkek eşitliği, fırsat eşitliği ve barışçıl olma gibi değerler mevcuttur. Bu değerler arasında ayrıca, adil fırsat, karşılıklı saygı, hoşgörü, yardıma muhtaç olanlara karşı merhametli olma ve kamu yararını koruma gibi siyasi ve sosyal eşitlikçilik değerlerini kucaklayan bir ruh mevcuttur.

İngilizce dilinin resmi dil olmasını ve bunun Avustralya toplumunu birbirine bağlayan önemli bir bağ olduğunu anlamak da önemlidir.

Göçmenlere hizmet verenler ve Avustralya'ya akraba veya arkadaşları yeni gelen kimseler başta olmak üzere, bir süreden beri Avustralya'da yaşayan kimseler de kitabı faydalı bulabilirler.

Avustralya Hükümeti, buraya yeni yerleşen kimselerin yeni ülkeleri ve buranın kültürel mirası, dili, gelenekleri, değerleri ve yaşam biçimi hakkında mümkün olduğu kadar bilgi edinmelerini; bu kimselerin zamanı geldiğinde Avustralya vatandaşlığına başvurmalarını ve en kısa zamanda Avustralya toplumu ile bütünleşmelerini teşvik etmektedir.

Eğer buraya yeni geldiyse, size Avustralya'ya hoşgeldiniz diyoruz. Burada istikrarlı, refah içinde olan ve demokratik bir ülkede yaşayacağınızdan emin olabilirsiniz.

Ayrıca, kültürel bakımdan çeşitlilik göstermekle birlikte, değişik kökenlerden gelen ve ortak değer ve sorumluluklar etrafında birleşen birbirine tutkun bir toplumsal yapının içine girmektesiniz.

Daha fazla bilgi

Belirli konular hakkında ayrıntılı bilgi için ilgili internet sitelerine veya kitapta belirtilen diğer kaynaklara bakınız.

Avustralya'da yaşama ve çalışma konusunda rehberlik için Göç ve Vatandaşlık İşleri Bakanlığı'nın (Department of Immigration and Citizenship (DIAC)) internet sitesinde (www.immi.gov.au) bulunan (Avustralya'da Yaşam (Living in Australia) kısmına bakınız.

Avustralya'ya yerleşme konusunda daha ayrıntılı bilgi için, yine DIAC internet sitesinde mevcut olan *Avustralya'da Yeni Bir Yaşama Başlamak (Beginning a Life in Australia)* adlı kitapçık serilerine bakınız. Bu kitapçıklar hem İngilizce, hem de diğer birçok dilde mevcuttur ve Avustralya'nın her eyalet ve bölgesi için ayrı bir kitapçık vardır. Faydalı bölgesel bilgi ve irtibat ayrıntıları için yaşamak istediğiniz eyalet veya bölge hakkındaki kitapçığa bakınız.

Eğer vizenizi yurt dışından yapılan İnsani Program kapsamında almışsanız, Avustralya'ya gelmeden önce Avustralya Kültürüne İntibak Programı'na (Australian Cultural Orientation Programme (AUSCO)) katılmanızı öneriyoruz. Avustralya'ya yolculuk ve yerleşme hakkında bilgi içeren bu program Asya, Afrika ve Orta Doğu'da çeşitli yerlerde sunulmaktadır.

Bu kitap, Göç ve Vatandaşlık İşleri Bakanlığı'ndan veya bakanlığa ait internet sitesinden elde edilebilir.

Avustralya Değerleri Beyanları (Australian Values Statements)

Geçici ve sürekli vize başvurusu sahipleri için Avustralya Değerleri Beyanı

Koşullu, sürekli ve az sayıdaki geçici vizeler için başvuran kimselerin, Avustralya hükümeti tarafından sağlanan ve bu kitapçıkta da yer alan Avustralyadaki yaşam hakkındaki bir kısım bilgileri okumuş olmaları veya bunların kendilerine açıklanmış olması gerekmektedir. Bu başvuru sahiplerinden ayrıca, daha sonra Avustralya vatandaşlığına başvurmaları halinde kendilerinden ne gibi beklentilerin olabileceğini öğrenmeleri de istenmektedir. Bu beyan ilgili vize başvuru formlarında mevcuttur ve 18 yaşında veya daha yukarı olan kimselerin bu beyanı imzalamaları gerekecektir.

Avustralya Değerleri Beyanı

18 veya daha fazla yaşta iseniz, bu beyanı imzalamanız şarttır.

Avustralya Hükümeti tarafından Avustralya toplumu ve değerleri hakkında sağlanan bilgileri okuduğumu veya bunların bana açıklandığını doğruluyorum.

Aşağıdakileri kabul ediyorum:

- *Avustralya halkı her ferdin özgürlük ve itibarına saygı, dini inanç özgürlüğü, hukukun üstünlüğüne saygı, parlamenter demokrasi, kadın-erkek eşitliği ve karşılıklı saygı, hoşgörü, adil fırsat, yardıma muhtaç olanlara karşı merhametli olma ve kamu yararını koruma gibi siyasi ve sosyal eşitlikçilik ilkelerine değer verir.*
- *Avustralya toplumu insanların ırk, din veya etkin kökenine bakmaksızın bireylerin fırsat eşitliğine sahip olmasına değer verir.*
- *İngilizce dili resmi dil olarak, Avustralya toplumunu birbirine bağlayan önemli bir bağ niteliğindedir.*

Avustralya'da kaldığım süre içinde Avustralya toplumunun bu değerlerine saygı duyacağıma ve Avustralya'nın kanunlarına uyacağıma söz veriyorum.

Avustralya vatandaşı olmak için başvurmam halinde aşağıdakileri kabul ediyorum:

- *Avustralya vatandaşlığı, tüm Avustralya'lıları birleştiren ve onların çeşitliliğine saygı duymayı gerektiren ortak bir kimlik ve ortak bir bağ niteliğindedir.*
- *Avustralya vatandaşlığının hak ve sorumlulukları vardır. Avustralya vatandaşlığının sorumlulukları arasında seçimlerde oy kullanma ve jürilerde görev almayı da içeren Avustralya kanunlarına uyma yükümlülüğü vardır.*
- *Avustralya vatandaşı olmak için gereken yasal vasıflara sahip olmam ve vatandaşlık başvurumun olumlu sonuçlanması halinde, Avustralya'ya ve onun halkına sadakat sözü vermemin gerekli olduğunu kabul ediyorum.*

İnternet üzerinden yapılan başvurularda, esas başvuru sahibinden değerler beyanı ile ilgili olarak 'evet' veya 'hayır' cevabına karşılık gelecek şekilde bir tuşa basmaları istenecektir. Başvuruya dahil olan 18 yaş veya üzerinde bağımlı kimseler olması halinde beyanda aşağıda belirtilen ilave bir paragraf yer alacaktır:

Bu başvuruda yer alan 18 veya üzerindeki yaşta olan diğer tüm şahıslar, Avustralya hükümeti tarafından Avustralya toplumu ve değerleri hakkında sağlanan bilgileri okuduklarını ya da bu bilgilerin kendilerine açıklandığını ve yukarıdaki beyanı kabul ettiklerini bana beyan etmişlerdir.

Bu gibi durumlarda başvuru sahibi hem kendi adına, hem de kendine bağımlı olan kimseler adına beyanda bulunmaktadır.

Geçici vize başvurusu sahipleri için Avustralya Değerleri Beyanı

İlgili geçici vizeler için başvuran kimselerin de bir Avustralya Değerler Beyanını imzalaması gerekmektedir. Bu kimselerin beyanı, başvurunun genel beyan kısmında yer almaktadır. Buna göre kişi başvuru formunu imzalamakla değerler beyanını da imzalamış sayılmaktadır. Bu başvuru sahiplerinde, bu kitabı okumuş olma zorunluluğu aranmayacaktır; ancak isterlerse okuyabilirler.

Aşağıdaki Avustralya Değerleri Beyanı çoğu geçici vize başvuru formlarında yer almaktadır:

Avustralya'da kaldığım süre içinde bu formda belirtilen Avustralya değerlerine gereken saygıyı göstereceğim ve Avustralya yasalarına uyacağım.

İnternet başvurularında bu beyan biraz farklı olacaktır:

Avustralya'da kaldığım süre içinde bu formun baş tarafında belirtilen Avustralya değerlerine gereken saygıyı göstereceğim ve Avustralya yasalarına uyacağım.

18 yaş ve üzerinde bağımlı kimselerin olduğu hallerde beyanda aşağıda belirtilen ilave paragraf da yer alacaktır:

Bu başvuruya dahil olan 18 ve daha yukarı yaştaki kişilerin hepsi, bu koşulun gereklerini kabul ettiklerini beyan etmişlerdir.

Başvuru sahibinden kendi ve kendisine bağımlı olan kişiler (eğer varsa) adına, değerler beyanı ile ilgili olarak 'evet' veya 'hayır' cevabına karşılık gelecek şekilde bir tuşa basmaları istenecektir.

Avustralya değerleri ve prensipleri

İstikrarlı, barış ve refah içinde olan toplum yapısını korumak için tüm kökenlerden Avustralya'lıların, Avustralya toplumunun temelini oluşturan ortak prensip ve değerlere sahip çıkmaları beklenmektedir.

Bu değerler Avustralya'nın hür ve demokratik toplum yapısının temelini oluşturmaktadır. Bunlar aşığıda belirtilmiştir:

- her ferdin eşitliği ilkesine, özgürlük ve itibarına saygı
- ifade özgürlüğü
- inanç özgürlüğü ve laik yönetim
- bir grup veya kuruluşa katılma özgürlüğü
- parlamenter demokrasi ve hukukun üstünlüğüne saygı
- kanun önünde eşitlik
- kadın erkek eşitliği
- fırsat eşitliği
- barışçıl olma
- hoşgörü, karşılıklı saygı ve yardıma muhtaç olanlara karşı merhametli olma gibi duyguları kucaklayan bir siyasi ve sosyal eşitlikçilik ruhu

Bu değer ve prensipler bir dereceye kadar diğer birçok ülke tarafından da paylaşılmakla beraber, dünyanın her tarafından Avustralya'ya gelip yerleşen milyonlarca insan tarafından Avustralya'nın kendine özgü yapısına adapte edilmiş, şekillendirilmiş ve modernleştirilmiştir. Bunlar değişik kimseler tarafından farklı şekillerde ifade edilseler bile, anlamları aynıdır.

Avustralya'da ilk yaşayanlar, kendine özgü kültür ve gelenekleri dünyanın en eskileri arasında yer alan Aborijinler ve Torres Strait Adalılarıdır. İlk göçmenler genel olarak Britanya ve İrlanda'dan gelmiş ve bu Anglo-Keltik kültür mirası Avustralya'nın tarih, kültür ve siyasi gelenekleri üzerinde önemli ve sürekli bir etki göstermiştir. Daha sonraki göç dalgaları sırasında Afrika, Asya, Kuzey ve Güney Amerika ve Avrupa'dan insanlar gelmiş ve bunların hepsi de Avustralya'ya ve onun yaşam tarzına kendilerine özgü katkılar sağlamışlardır.

Bu ortak değerler ve prensipler beyanının amacı herkesin aynı inançlara sahip olan tek tip insan olmalarını sağlamak değildir. Gerçekte özgür düşünen insana saygı ve 'farklı' olma hakkı, Avustralya demokrasisinin temellerini teşkil eder.

Amaç, yeni göçmenlerin istikrarlı ve aynı zamanda hareketli olan ve çeşitlilik arzetmekle beraber birbirine bağlı bir toplum yaratmaya yardımcı olan temel değerleri anlamalarına yardımcı olmaktır.

Avustralya'da halk çoğu bakımlardan özgürdür. Ancak bu özgürlüklerden yararlanırken bir taraftan da herkesin, düzenli, özgür ve güvenli bir toplum yapısını korumak amacıyla demokratik olarak seçilen hükümetler tarafından ortaya konan Avustralya kanunlarına uyması gerekmektedir.

• Temel özgürlükler

Tüm Avustralya'lıların, fikirlerini açıkça ve özgürce ifade etmek, bir kuruluşa üye olmak, toplantılar düzenlemek, inandığı dine ibadet etmek ve Avustralya içerisinde serbestçe dolaşmak gibi (kanunlar çerçevesinde olmak kaydıyla) birtakım temel özgürlükleri vardır.

• Her ferdin eşitliği ilkesine, özgürlük ve itibarına saygı

Tüm Avustralya'lılar özgür ve eşittirler ve birbirlerine itibar ve saygı ile muamele etmekle yükümlüdürler.

Federal yasalar; *Irk Ayrımcılığı Yasası, 1975; Cinsiyet Ayrımcılığı Yasası, 1984; Engellilik Ayrımcılığı Yasası, 1992 ve Yaş Ayrımcılığı Yasası, 2004 (Racial Discrimination Act 1975, Sex Discrimination Act 1984, Disability Discrimination Act 1992, Age Discrimination Act 2004)* kapsamında kamusal yaşamda ırk, cinsiyet, engellilik, ve yaş nedeniyle ayrımcılık yapılmasını yasaklar. İnsan Hakları ve Fırsat Eşitliği Komisyonu (Human Rights and Equal Opportunity Commission), bu kanunlar çerçevesinde yapılan şikayetlerin gereğini yapmakla yükümlüdür.

Avustralya'lılar, toplumumuzda bir anlaşmazlığın çözümünde şiddete başvurma, yıldırma ve aşağılama gibi yöntemleri reddeder.

Danışma hattı

İnsan Hakları ve Fırsat Eşitliği Komisyonu www.hreoc.gov.au

• İfade özgürlüğü

Tüm Avustralya'lılar başka kimseye zarar vermemek, kimseye asılsız suç isnat etmemek ya da başkalarının ifade özgürlüğünü engellemek kaydıyla ve yasaların sınırları içinde kalmak şartıyla Avustralya hükümetleri veya istedikleri konu veya sosyal mesele hakkında düşündüklerini özgürce söyleyebilir veya yazabilirler.

Aynı şeyler Avustralya'daki gazete, radyo, televizyon ve diğer medya türleri için de geçerlidir. Avustralya'lılar hükümetin faaliyetlerini protesto etme ve kanunların değiştirilmesi için kampanyalar yürütme bakımından da özgürdürler.

İfade özgürlüğü insanların görüşlerini ortaya koymalarına ve fikirlerini tartışmalarına imkan tanır. Kişinin iyi şöhret ve itibarını yanlış bilgilere veya yalanlara karşı koruyan kanunlar vardır. Kültür, etnik köken veya geçmişleri nedeniyle insanlardan nefret edilmesini körüklemeye karşı, koruyucu kanunlar da mevcuttur.

• İnanç özgürlüğü ve laik hükümet

Tüm Avustralya'lılar, inandıkları dinin uygulamalarının Avustralya kanunlarına aykırı olmaması koşuluyla istedikleri dine inanma bakımından özgürdürler. Bundan başka Avustralya'lılar bir dine inanıp inanmama bakımından da serbesttirler. Avustralya toplumunda dini hoşgörüsüzlük kabul edilen bir davranış değildir.

Avustralya'nın laik bir hükümet sistemi vardır - ülkenin resmi ya da devlet dini yoktur. Hükümetler, dinlerine bakmaksızın tüm vatandaşlara eşit muamele eder.

Dini kanunların Avustralya'da yasal bir geçerliliği yoktur ve, örneğin boşanma konularında olduğu gibi, sadece parlamento tarafından çıkarılan yasalar geçerlidir. Bigami (aynı anda birden fazla kişi ile evli olmak) gibi bazı dini veya kültürel uygulamalar Avustralya kanunlarına aykırıdır.

• Bir kuruluşa katılma hürriyeti

Kanunlar kapsamında olmak kaydıyla ve protestonun barışçıl olması ve bir kimseye veya mal-mülke zarar vermemesi veya incinmeye neden olmaması koşuluyla, tüm Avustralya'lılar bir araya gelme ve hükümete veya başka bir kuruluşa karşı protesto eylemi düzenleme bakımından özgürdürler. Üye olma özgürlüğü, yasal olmak kaydıyla herhangi bir kuruluşa veya gruba katılıp katılmama özgürlüğünü de içerir. Bu gibi kuruluş ve gruplar arasında siyasi partiler, sendikalar ve sosyal gruplar sayılabilir.

• Parlamenter demokrasi ve hukukun üstünlüğüne saygı

Avustralya bir parlamenter demokrasidir. Buna göre Avustralya vatandaşları ülkenin yönetiminde ve Avustralya toplumunun nasıl temsil edildiği konusunda söz sahibidirler. Hükümetler tüm Avustralya'lılara karşı hesap vermekle yükümlüdürler. Avustralya'da sadece seçilen parlamentolar kanun yapabilir veya kanun yapma yetkisi verebilirler.

Avustralya'daki herkesin hükümetler tarafından konulan kanunlara uyması zorunludur. Aynı şekilde tüm Avustralya'lılar kanunun sağladığı hukuk kapsamında koruma altındadırlar. Buna göre hiç kimse, yüksek düzeyde görevli olsalar bile (örneğin siyasetçiler veya emniyet mensupları) 'kanunun üstünde' değildirler.

• Kanun önünde eşitlik

Tüm Avustralya'lılar kanun nezdinde eşittirler. Buna göre hiç kimseye ırkı, etnik veya ülke kökeni, yaşı, cinsiyeti, medeni hali veya engellilik durumu ya da siyasi veya dini inançları nedeniyle farklı olarak muamele edilemez. Hükümet kuruluşları ve bağımsız mahkemelerin de herkese hakkaniyetle muamele etmesi zorunludur.

Aynı şekilde muamele görmek demek, bir işe girmenin veya işde yükselmenin kişinin kültürel geçmişine veya siyasi görüşüne göre değil, becerilerine, kabiliyetine ve tecrübesine bakılarak gerçekleşmesi demektir. Bu ayrıca insanların bir dükkan, otel veya başka bir hizmet ortamında ırk, renk, din, cinsiyet veya medeni halleri nedeniyle hizmet verilmekten men edilemeyecekleri anlamına da gelmektedir.

• Kadın erkek eşitliği

Avustralya'da kadın ve erkekler aynı haklara sahiptirler. İş ve meslekler kadın ve erkeklere eşit olarak açıktır. Kadın ve erkekler hem orduda, hem de devlet kademelerinde görev alabilirler.

• Fırsat eşitliği ve siyasi ve sosyal eşitlikçilik ruhu

Avustralya'lılar fırsat eşitliğine ve 'adil fırsat (fair go)' olarak bilinen düşünce tarzına değer verirler. Buna göre bir kimsenin yaşamı boyunca başardığı şeylerin, kazara doğuştan ya da kayırma yoluyla değil, o kişinin beceri, çalışma ve emeğinin ürünü olması gerekmektedir.

Avustralya'lılarda karşılıklı saygı, hoşgörü ve adil olma gibi değerleri kucaklayan bir siyasi ve sosyal eşitlikçilik anlayışı vardır. Bu herkesin aynı olduğu veya eşit zenginlik veya mülk seviyesine sahip olduğu anlamına gelmez. Amaç, Avustralya toplumu içinde resmi olarak sınıf farklılıkları olmadığını güvence altına almaktır.

• Barışçıl olmak

Avustralya'lılar barışçıl toplumlarıyla gurur duymaktadır. Onlar değişimin tartışma, barışçıl yollardan ikna etme ve demokratik işlevler yoluyla olması gerektiğine inanırlar. Başkalarının görüşünü veya kanunu değiştirmede şiddet kullanılmasını reddederler.

Bu değerlerin yanı sıra Avustralya'lılar kamu yararını korur ve ihtiyaç sahiplerine karşı merhamet duyguları beslerler.

Avustralya'da güçlü bir toplumculuk ruhu vardır ve Avustralya'lılar yaşadıkları toplumu iyileştirmek ve geliştirmek için çaba harcarlar.

Çoğu Avustralya'lılar günlük yaşamlarında topluma katkıda bulunurlar. Bunu, çevreyi korumak veya gerekli olduğu zamanlarda toplum yararına olan işlerde yardım elini uzatıp birlikte çalışmak suretiyle sergileyebilirler.

Avustralya'da insanların özellikle zor zamanlarda olmak üzere başka kimselere gönüllü olarak yardım sağladığı güçlü bir 'dostluk (mateship)' geleneği vardır. Dost denen kişi çoğu kez bir arkadaş olmakla beraber, bir eş, erkek veya kız kardeş, kız veya oğlan çocuğu olabilir. Dost olarak kabul edilen kişi tamamen yabancı bir kimse de olabilir. Toplumda ayrıca güçlü bir toplum hizmeti ve gönüllü hizmet verme geleneği vardır.

Yukarıda belirtilen değerler Avustralya'lılar tarafından yıllarca teşvik edilmiş ve tartışılmıştır. Bu değerler, çeşitli etnik grup ve kültürel geleneklerden gelen milyonlarca insanın Avustralya tarafından kabul edilmesini ve bunların toplumla bütünleşmesini kolaylaştırmıştır.

Avustralya'nın kültürel çeşitliliği, dinamik toplum yapısının oluşması bakımından bir zenginliktir. Tüm Avustralya'lıların Avustralya kanunları çerçevesinde olmak kaydıyla, kendi kültür ve dini inançlarını ifade etme hakları vardır.

Diğer taraftan tüm Avustralya'lıların, öncelikli olarak Avustralya'ya – kanunlarına, değerlerine ve halkına - sadık olmaları istenmektedir.

Bir bakışta Avustralya

Coğrafya

Avustralya dünyanın en eski kara parçalarından biridir. Avustralya dünyanın insan yaşayan en büyük adası ve dünyanın en büyük altıncı ülkesidir. Ayrıca arazisinin sadece yüzde altısının tarıma elverişli oluşu ile en kurak ülkeler arasındadır.

Mesafeler çok uzak olup, ziyaretçiler bazen ülkenin büyüklüğüne ve bir şehirden diğerine yolculuk süresine hayret ederler. Avustralya doğudan batıya 4000, kuzeyden güneye ise 3700 km uzunluktadır. Sydney'den Perth'e uçakla seyahat beş saat sürmektedir.

Toplam yüzölçümü ise Amerika Birleşik Devletleri ile hemen hemen aynı (Alaska hariç), Hindistan'ın iki katından fazla ve İngiltere'nin ise 32 katı kadardır.

Halk

Avustralya'nın yerli halkı olan Aborijinler ve Torres Strait Adalılar en az 40 000 yıldan beri; hatta belki de 60 000 yıla yakın bir süredir Avustralya'da yaşamaktadırlar.

Avustralya'nın geri kalan halkı Avrupa'luların 1788'de Avustralya'ya yerleşmeye başlamasından sonra yaklaşık olarak 200 kadar ülkeden gelen göçmenler ya da bu göçmenlerin torunlarından oluşmaktadır.

1945'te Avustralya'nın nüfusu yedi milyon kadardı. Bu tarihten sonra 6.5 milyondan fazla göçmen (675 000 kadar sığınmacı dahil) Avustralya'ya yerleşmiştir.

Bugün Avustralya'nın nüfusu 21 milyon olup, bunların yüzde 43'ünün kendisi veya bir ebeveyni yurt dışında doğmuştur.

Din, ırk, etnik ve sosyal geçmişleri farklı olan tüm Avustralya'lular birlikte barış içinde yaşamaktadırlar.

Ortak değerler

Avustralya göçmenleri farklı kültürel ve dini kökenlerden gelmiş olmakla beraber, bunlar Avustralya'ya başarılı bir şekilde yerleşmişler ve topluma entegre olmuşlardır. Diğer taraftan Avustralya, bu göçmenlerin sağladığı sosyal, kültürel ve ekonomik katkılarla kendini zenginleşmiştir.

Avustralya toplumunun bugün için önemli olan yönlerinden biri de halkın kültürel çeşitliliğinin yanısıra, bunların güçlü ve birleştirici bir azimle Avustralya'ya gösterdikleri bağlılığın seviyesidir. Avustralya'lular komşu olarak bir arada yaşayabilmek için kişisel farklılıklarını dikkate almazlar.

Avustralya yasaları kapsamında tüm Avustralya'luların kendi kültür ve inançlarını ifade etme ve Avustralya'nın ulusal hayatına özgürce katılma hakları vardır. Diğer taraftan herkesin, bu kitabın giriş kısmında belirtilen Avustralya'nın yaşam tarzını destekleyen prensiplere ve ortak değerlere bağlılık göstermesi beklenmektedir.

Bağımsız millet

Avustralya güçlü bir ekonomisi olan bağımsız ve dışa açık bir ülkedir. Ülkenin demokratik kurumları, kültürel çeşitliliği ve uluslararası ve bölgesel konulardaki yapıcı tutumu, onun dünya meselelerindeki katılımının temelini oluşturur.

Avustralya hareketli ve karmaşık olan bir uluslararası arenada küresel sorumluluklar çerçevesinde kendi ulusal çıkarlarını geliştirmek için ikili, bölgesel ve çok taraflı stratejiler geliştirmektedir.

Güçlü ekonomi

Avustralya'nın açık, esnek ve rekabet gücü yüksek olan güçlü bir pazar ekonomisi vardır. İş ortamı bakımından belirgin ve uluslararası yatırım bakımından çekici olan istikrarlı ve modern bir kurumsal yapılaşması vardır.

Avustralya ayrıca güvenilir yerel ve uluslararası ulaşım sistemi, dünya standartlarındaki bilgi ve telekomünikasyon teknolojisi, çokdilli ve oldukça yüksek becerili işgücü ve ticaret yönetmelik sistemi ile büyük ölçekli bir bölgesel finansman merkezidir. Avustralya Borsa Piyasası, pazar kapitülasyonu ölçüğüne göre dünyanın en büyük sekizinci borsasıdır.

Avustralya, yılda 400 milyar dolardan fazla olan mal ve hizmetlerdeki iki yönlü ticaret hacmi ile (toplam dünya ticaretinin yaklaşık yüzde 1'i) dünya ticaretinde önemli ülkelerden biridir. Avustralya'nın en büyük ticaret ortağı Japonya'dır ve bunu sırasıyla Çin, Amerika, Singapur, İngiltere ve Kore Cumhuriyeti izlemektedir.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya İstatistik Bürosu (Australian Bureau of Statistics) www.abs.gov.au
- Avustralya Hükümeti bilgi ve hizmetleri www.australia.gov.au
- Avustralya Hükümeti Dinlenme ve Kültür Portalı www.cultureandrecreation.gov.au
- Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı (Department of Foreign Affairs and Trade) www.dfat.gov.au/geo/australia

Bazı bilgi ve rakamlar

Ulusal başkent	Kanberra
Yüzölçümü Ana adanın sahil şeridi uzunluğu Diğer adalarla birlikte sahil şeridi uzunluğu	7.74 milyon kilometrekare 35 877 kilometre 59 736 kilometre
İşlenebilir arazi oranı	Yüzde 6
Nüfus	21 milyon
Yurt dışında doğanların oranı	Yaklaşık yüzde 22
Dil	İngilizce
Evde ikinci bir dil konuşanların oranı	Yüzde 15
Para birimi	Avustralya doları (A\$)
Önemli ticaret ortakları	Japonya, Çin, Amerika, Singapur, İngiltere, Kore Cumhuriyeti
İşgücü	10.28 milyon
Saat – Avustralya'nın üç ayrı standart saat uygulaması vardır Yaz saati (standart saat + 1)	Doğu: GMT + 10 Merkez: GMT + 9.5 Batı: GMT + 8 Yaz saati uygulaması New South Wales, Güney Avustralya, Tasmanya, Viktorya ve Batı Avustralya tarafından Ekim başı veya sonundan başlayarak Mart sonuna kadar uygulanmaktadır.
Önemli tarihler Ulusal gün – Avustralya Günü Paskalya Anzak Günü Anma Günü Noel Günü	26 Ocak Her yıl Mart sonları ile Nisan sonlarına kadar sürer 25 Nisan 11 Kasım 25 Aralık

Ulusal semboller

Avustralya adı

Avustralya adı, Latince'deki *Australis* sözcüğünden türetilmiş olup, 'güneydeki' anlamına gelmektedir. Asırlardır *Terra Australis Incognita* ad verilen bilinmeyen büyük bir güney ülkesi efsanesinden söz ediliyordu. Bu tanım bölgede yapılan keşifler sırasındaki yazılarda da kullanılmıştır.

Avustralya ismi, Matthew Flinders'ın 1814'te kıta çevresinde denizden yaptığı keşif sonunda yazdığı ve içinde Avustralya ismini kullandığı *Terra Australis'e Bir Seyahat (A Voyage to Terra Australis)* adlı eserinin basılmasından sonra popüler olmuştur. Daha sonra Genel Vali Lachlan Macquarie bu ismi kendi resmi raporlarında kullanmış ve ismin benimsenmesini tavsiye etmiştir. İngiliz Deniz Kuvvetleri Kumandanlığı 1824 yılında kıtanın resmen 'Australia' olarak adlandırılmasını kabul etmiştir.

Avustralya Ulusal Bayrağı

Avustralya Ulusal bayrağı ilk olarak 3 Eylül 1901'de Melbourne'da göndere çekilmiştir. Bayrağın arka planı koyu mavi renktedir ve sol üst köşede Avustralya'daki Britanya yerleşiminin tarihini simgeleyen 'Union Jack' yer almaktadır.

Southern Cross olarak adlandırılan takım yıldız içinde yer alan beş yıldız, Avustralya'nın güney yarımküredeki coğrafi konumunu temsil etmektedir. 1908 yılında altı eyaleti temsil eden altı-uçlu yıldız yedi-uçlu bir yıldızla değiştirilmiş olup, yedinci uç Avustralya'nın iki bölgesini temsil etmektedir.

Ayrıca her Avustralya eyalet ve bölgesinin kendi bayrağı vardır.

İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) Arması

İngiliz Milletler Topluluğu Arması, 1912 yılında Kral V. George tarafından verilmiş olup, Federal Avustralya'nın yetki ve mülkiyetini simgelemektedir. Arma, federasyonu temsil etmekte olan bir çerçeve içerisinde Avustralya'nın altı eyaletinin nişanlarının yer aldığı bir kalkandan ibarettir. Arma üzerinde ayrıca bir altın akasya (Avustralya'nın bitkisel imgesi), kanguru ve devekuşu yer almaktadır.

Ulusal renkler

Yeşil ve altın renkleri 1984 Nisan ayından beri Avustralya'nın ulusal renkleri olmuştur.

Bitki örtüsü simgesi

Altın akasya (Acacia pycnantha), 1988 yılı Ağustos ayında Avustralya'nın bitki örtüsü simgesi olarak ilan edilmiştir.

Ulusal kıymetli taş

Opal 1993 yılında Avustralya'nın ulusal kıymetli taşı olarak kabul edilmiştir.

Hayvan örtüsü amblemi

Çoğu kimseler kanguruyu Avustralya'nın ulusal hayvan amblemi olarak bilir; ancak resmiyette bu hiçbir zaman gerçekleşmemiştir.

Ulusal gün

Avustralya Günü her yıl 26 Ocak günü Vali Arthur Phillip'in 1788'de Sydney Koyu'na girişini anmak amacıyla kutlanmaktadır.

Milli marş

Advance Australia Fair şarkısı 1878 yılında Peter Dodds McCormick tarafından bestelenmiş olup, şarkı 1970'lerin sonlarına doğru milli marş haline gelmiştir. Bu şarkı 1984 yılı Nisan ayında Avustralya'nın milli marşı olarak ilan edilmiştir.

Marşın sözleri şöyledir:

*Australians all let us rejoice,
For we are young and free;
We've golden soil and wealth for toil;
Our home is girt by sea;
Our land abounds in nature's gifts
Of beauty rich and rare;
In history's page, let every stage
Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*Beneath our radiant Southern Cross
We'll toil with hearts and hands;
To make this Commonwealth of ours
Renowned of all the lands;
For those who've come across the seas
We've boundless plains to share;
With courage let us all combine
To Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

Avustralya şeref payeleri ve ödülleri

Avustralya'nın kendine özgü şeref payeleri sistemi 1975 yılında yürürlüğe girmiştir. Ortaya konan payeler, ülkeye veya insanlığa sunulan hizmeti tanımak amacıyla verilen Avustralya Madalyası (Order of Australia) ve ayrıca Avustralya Kahramanlık Ödülü (Australian Bravery Decorations) ve Ulusal Madalya (National Medal) gibi payelerdir.

Avustralya'nın şeref payesi sistemi himaye veya siyasi etkiden uzaktır. Toplumdaki herkes istediği bir Avustralya vatandaşını şeref payesi için aday gösterebilir. Bağımsız bir konsey, bunlar arasından seçim yapmaktadır.

Şeref payeleri, rol modelleri seçmek yoluyla ulusal hedefleri, idealleri ve standartları tanımlama, teşvik etme ve desteklemeye yardımcı olmaktadır. Avustralya şeref payeleri bir fark yaratabilen, kabiliyetine göre yapabileceğinin en iyisini başaran ve başkalarına hizmet eden kimseleri tanıma, kutlama ve bu kimselere teşekkür etme amacıyla verilmektedir.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya şeref payeleri, mükafat ve semboller www.itsanhonour.gov.au
- Başbakanlık ve Kabine www.dpmc.gov.au

Ülke ve halkı

Avustralya, zıtlıklarla dolu olan kendine özgü bir toprak parçasıdır.

Avustralya'nın 'üçra bölgeler (outback)' olarak bilinen uzak bölgeleri Avustralya tarihi ve mitolojisinin önemli bir parçasıdır.

Ancak 21 milyon olan Avustralya nüfusunun yüzde 75'inden fazlası, başta doğudaki sahile yakın ovalarda ve güneydoğu kıyısında bulunan başkentler olmak üzere, kentsel alanlarda yaşamaktadır.

Avustralya genel olarak 'genç' bir ülke diye tanınır. Ancak ülkenin nüfusu, dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi, insanların ortalama ömürleri uzadıkça, yaşlanmaktadır. 2005'te yüzde 13.1 olan 65 yaş üzerindeki nüfus oranının 2050'de yüzde 25.7 olması beklenmektedir.

Avustralya nüfusunun eyalet ve bölgelere göre dağılımı

Eyalet/Bölge	Nüfus (milyon)	Başkent	Başkent nüfusu (milyon)
New South Wales	6.55	Sydney	4.12
Viktorya	4.93	Melbourne	3.59
Queensland	3.90	Brisbane	1.76
Batı Avustralya	1.96	Perth	1.45
Güney Avustralya	1.51	Adelaide	1.11
Tasmanya	0.48	Hobart	0.20
Avustralya Başkent Bölgesi	0.32	Canberra	0.32
Kuzey Bölgesi	0.19	Darwin	0.11

(Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu)

İklim

Avustralya dünyanın en kurak ülkelerinden biridir. Ülkenin iç kesimlerinin büyük bir kısmı düz, çıplak ve seyrek nüfusludur.

Öte taraftan Kuzey Avustralya'nın çoğu tropik iklime sahiptir. Queensland'in bazı kısımlarında, Batı Avustralya'nın kuzeyinde ve Kuzey Bölgesinde (Northern Territory), Ocak – Mart ayları arasındaki nemli mevsimde munson tipi yağmur yağar.

Gerçekte Avustralya o kadar büyüktür ki, kar ve dondan kızgın sığa kadar değişen çoğu iklim koşullarını bünyesinde barındırmaktadır.

En soğuk bölgeler Tasmanya ve Avustralya ana kıtasının güney-doğudaki yüksek bölgelerindeki alplerdir. En sıcak bölgeler ise, kıtanın orta-batı kesimindedir.

Avustralya'nın mevsimleri, kuzey yarımküredekinin tersidir. Yaz mevsimi Aralık-Şubat, sonbahar Mart-Mayıs, kış Haziran-Ağustos ve ilkbahar Eylül-Kasım ayları arasındadır.

Temmuz ayı sıcaklık ortalamasının en düşük olduğu aydır. Güney Avustralya'nın büyük bir kısmında gündüz sıcaklık ortalaması 10 ila 20 derece (50 ila 68 derece F), kuzey tropik bölgelerinde ise son 20'li dereceler ila 30 derece başları (70 ila 80 F) arasındadır. Kıyı bölgesinde donma noktasının altındaki sıcaklıklar nadir görülür. Ancak çoğu iç kesimlerde kış mevsiminde hafif gece donları görülür. Alp bölgelerinde sıcaklıklar düzenli olarak 0 derecenin (32 F) altına düşer ve yılın birkaç ayında 1500 metre rakımın üzerindeki yerlerde kar görülür.

Avustralya'nın güneyinde en sıcak aylar Ocak ve Şubat, tropik bölgelerde ise, Kasım ve Aralık aylarıdır. Çoğu iç bölgelerde ortalama gündüz sıcaklığı 30 derecenin üzerindedir (80 ila 90 F) ve Batı Avustralya'nın bazı bölgelerinde bu 40 dereceye (104 F) yaklaşır. Bu sıcaklıklar güney sahillerinde, rakımı yüksek bölgelerde ve Tasmanya'da daha serindir (20 dereceler civarında/70 ila 80 F).

İnternet üzerinden bilgi

- Meteoroloji Bürosu www.bom.gov.au

Çevre

Avustralya, umulmadık çeşitlilikteki bitki ve hayvan örtüsü ile birbirinden oldukça farklı yapıdaki arazi manzaralarına sahiptir ve çevresini ve zengin ve özgün biyolojik çeşitliliğini koruyup muhafaza etmeyi görev bilmektedir.

Kıta Avustralya'sının yüzde 10'dan fazla bir kısmı (yaklaşık olarak 77 milyon hektar) koruma altına alınmıştır. Bundan başka, Kuzey Queensland kıyısında yer alan Great Barrier Reef Marine Parkı'nın da içinde olduğu 65 milyon hektarlık deniz alanı da korumaya alınmıştır.

Avustralya'nın 17 bölgesi Dünya Kültürel Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Bu bölgeler arasında Great Barrier Reef, Tasmanya Kırsalı, Queensland'in Nemli Tropik Bölgeleri (Wet Tropics of Queensland), Kakadu Milli Parkı, Kuzey Bölgesi'ndeki Uluru-Kata Tjuta Milli Parkı, Lord Howe Adalar Grubu ve Avustralya'nın Merkez-Doğu Yağmur Orman Yatakları (Central Eastern Rainforest Reserves) bulunmaktadır.

İnternet üzerinden bilgi

- Çevre ve Su Kaynakları Bakanlığı www.environment.gov.au

İlk Avustralya'lılar

Avustralya'nın ilk yerlileri, ülkeye en az 40 000 yıl; hatta belki de 60 000 yıl kadar önce gelip yerleşen Aborjinler ve Torres Strait Adalı halklarıdır.

1788 yılında Avrupa göçlerinin başladığı dönemde Avustralya kıtasının çoğu kısımlarında 750 000 kadar yerli Avustralya'lının yaşadığı tahmin edilmektedir.

Yerli Avustralya'lıların kendilerine özgü bir dini inanışları, toprağa karşı saygı, zengin ve çeşitlilik arzeden kültürleri ve dünyadaki en eskilerden biri olan sanat gelenekleri mevcuttur.

Onların yaşam tarzları, kültürel gelenekleri ve dilleri yaşadıkları yere göre değişmektedir. Avrupa'luların buraya yerleştikleri dönemde yerli Avustralya'lular tarafından konuşulan 700 adet dil ve şive mevcut idi.

İlk zamanlarda denizciler ve tacirlerle irtibatları olmakla beraber, yerli Avustralya'lular Avrupa'luların gelişine kadar kendi hallerinde yaşamışlardır.

Avrupa'lularla yerli Avustralya'lular arasındaki ilk irtibat, geleneksel yaşam tarzlarını ve uygulamalarını sekteye uğratmış ve yerli nüfus 19uncu yüzyılda ve 20inci yüzyıl başlarında ciddi derecede azalmıştır.

1960'lara kadar yerli Avustralya kültür ve tarihi çok az tanınmış veya hiç tanınmamış ve onlara vatandaşlık hak ve sorumlulukları verilmemiştir. Örneğin, federal seçimlerde oy kullanma hakkı tüm yerli Avustralya'lulara 1965'e kadar verilmemiştir.

Ancak 1967'de yapılan bir ulusal referandumda Avustralya'luların yüzde 90'ı Avustralya Hükümeti'nin yerli Avustralya'lular için kanun yapabildiği ve onların da ulusal sayımlarda hesaba katılması yönünde oy kullanmıştır. Bu referandumun sonucu, hem yerli, hem de yerli olmayan Avustralya'luların güçlü kampanya yürütmeleri sayesinde elde edilmiştir. Bu Avustralya halkının, Avustralya Hükümeti'nin yerli Avustralya'luların yaşam koşullarını geliştirmek için doğrudan harekete geçmesini istediklerinin güçlü bir onayı olarak görülmüştür.

Bugün Avustralya yerli nüfusunun 483 000 civarında – ya da toplam nüfusun yüzde 2.3'ü kadar – olduğu sanılmaktadır. Yerli kültürleri Avustralya ulusal kimliğinin hayati parçalarından biridir ve Aborijin ve Torres Strait Adalı halkları sanat, medya, eğitim, spor ve ticaret gibi çok çeşitli alanlarda önemli derecede katkı sağlamaktadırlar.

Avustralya Hükümeti, yerli halkların bazı bölgelerde hala var olan dengesizlikleri ortadan kaldırmalarına yardımcı olmak için birtakım programlar ve politikalar yürütmektedir. Bu girişimler arasında sağlık, konut, eğitim ve iş fırsatlarını geliştirme çabaları yer almaktadır.

Hükümet ayrıca, yerli halkların sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeleri bakımından yardımcı olabilecek ya da geleneksel olarak bir bağlarının bulunduğu toprakların sahibi olmalarını sağlama ya da bu topraklara girebilmelerini güvenceye alma konusunda kararlıdır. Avustralya topraklarının yaklaşık yüzde 16'sı yerli halkın sahipliğinde ya da kontrolü altındadır. Bu alanlar daha çok ücra bölgelerdedir.

İnternet üzerinden bilgi

- Aile, Toplum Hizmetleri ve Yerli Halklar İşleri Bakanlığı
(Department of Families, Community Services and Indigenous Affairs) www.facsia.gov.au
- Avustralya Aborijin ve Torres Strait Adalı Araştırma Enstitüsü
(Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies) www.aiatsis.gov.au

İlk Avrupa'lular

1600'lü yılların başından itibaren Hollandalı, Portekizli ve İspanyol kaşifler o zamanlar *Terra Australis Incognita* (bilinmeyen güney adası) olarak bilinen kıyı şeritlerinin çeşitli kısımlarını gördüklerini bildirmişlerdir.

1770'de İngiliz James Cook, HM Barque Endeavour adlı gemisiyle Avustralya'nın doğu kıyısına çıkmış ve burayı İngiliz Krallığı adına sahiplenmiştir. İngiltere daha sonra burayı suçlu mahkumlar için yeni bir koloni olarak kullanmaya karar vermiştir.

Avrupa'lıların buraya yerleşmesi 26 Ocak 1788'de 11 gemiden oluşan bir filonun Sydney Limanı'na varması ile başlamıştır. Kraliyet Deniz Kuvvetlerinde bir kaptan olan Arthur Phillip'in kumandasındaki İlk Filo, 750'si mahkum olan 1500 kişiyi yeni koloniye getirmiştir.

Phillip, 'New South Wales kolonisi'nin (Avustralya o zamanlar bu adla anılıyordu) ilk valisi oldu.

Stoklarının az olması nedeniyle yerleşimin ilk yılları açlık ve kıtlığa karşı mücadele ile geçti. Stok gemilerinin gelmesiyle koşullar sonunda düzeldi. Phillip'in 1792'de koloniyi terk etmesine kadar ilk gelenleri içinde barındıran çadırların yerini gelişmemiş binalar almış ve Sydney şehrinin ilk durumu şekil almaya başlamıştır.

Birkaç yıl içinde Sydney hareketli bir liman haline gelmiş ve Rusya, Amerika ve Fransa'dan gemiler gelmeye başlamıştır. 1800'e kadar nüfus 5000'e yükselmiş ve yerleşim denizden uzakta olan Parramatta'ya kadar uzanmıştır.

1810-1821 yılları arasında koloni, Avustralya erken tarihinin en önemli liderlerinden olan Lachlan Macquarie tarafından yönetilmiştir. Onun valilik yaptığı dönemde sürgün yeri döneminden mahkum işçiliği ile desteklenen hür teşebbüs dönemine geçilmiştir.

1820'ye kadar 30 000 mahkum ve 4500 hür göçmen koloniye geldi. Koloni zenginleşmeye devam ettikçe hür göçmenler çiftlikler ve işyerleri kurdular. Mahkumlar başlangıçta çok zorluklar yaşamış olmakla beraber, birçoğu sıkı çalışma ve çeşitli zanaat ve mesleklerdeki becerileri sayesinde saygınlık kazandı. 1788'den 1868'de sürgün taşımacılığının sona ermesine kadar 160 000 kadar erkek ve kadın, mahkum olarak Avustralya'ya getirildi.

Yerleşimin ilk yıllarında kıtanın iç kesimleri – ve çok uzun kıyı şeridi hakkında – çok az şey biliniyordu. Çiftçilik ve koyun yetiştiriciliği için arazi ve ayrıca başka yerleşim yerleri için tatlı su kaynakları bulma bakımından gittikçe artan bir baskı vardı.

Birçok kaşif kıyı boyunca kuzey ve güneye ve batı tarafta Great Dividing Range sıradağlarından iç kesimlere doğru yol bulmak için zor ve tehlikeli seferlere çıktılar. Daha sonraları başkaları, kurak olan Nullarbur Ovası ve orta ve kuzey-batı Avustralya'nın da içinde bulunduğu Avustralya'nın yaşama en elverişsiz kısımlarına gittiler. Bunların çoğu hayatını kaybetmiştir.

İzleyen otuz yıl içinde göçmenler iç kesimlere giden kaşiflerin gittiği yönlere gitmişler ve kıtanın yaşanabilen çoğu kesimlerine yayılmışlardır. Van Diemens Land (Tasmanya) 1825 yılında ayrı bir koloni olmuş ve şimdi Queensland, Viktorya, Güney Avustralya ve Batı Avustralya olarak bilinen yerlerde yeni yerleşimler kurulmuştur.

Yün endüstrisinin gelişmesi ve 1851'de New South Wales ve Viktorya'da altının bulunmasıyla Avustralya'ya gelen hür göçmenlerin sayısı büyük oranda artmıştır.

Avustralya'nın 1851'de 430 000 olan nüfusu 1871'de üç kat artarak 1.7 milyona yükselmiştir. Yeni göçmenlerin çoğu Britanya'dan olmakla beraber, Amerika kıtalarından, Fransa, İtalya, Almanya, Polonya ve Macaristan'dan gelenler de olmuştur. Ayrıca 40 000 kadar Çinli de altın aramak için Avustralya'ya gelmiş olup, bunlar İngilizlerden sonraki en büyük gruptu.

Bir milletin doğuşu

New South Wales kolonisi ilk başlarda kıtanın doğu tarafının hemen hemen tamamını içine alıyordu. Daha sonraları orijinal yerleşimden ayrılmalar oldukça diğer koloniler oluşturulmuştur.

1852'de yeni kolonilere kendilerini yönetme hakkı verilmiştir. Ancak her koloninin kendine has savunma, posta, ticaret ve ulaşım sistemi vardı ve bu giderek yerleşimler arasında daha fazla işbirliği ihtiyacını doğurdu. Bu arada ulusalcılık hisleri de kabarmaya başlıyordu.

19uncu asrın sonlarında halkın yurttaşlık gururu kabarmış ve ekonomik refahı oldukça artmıştı. Ülkenin ilk demiryolu ve ilk elektrik telgrafı Melbourne'da açıldı. Sydney ve Melbourne'da üniversiteler açıldı ve etkileyici kamu binaları inşa edildi.

Diğer iki olay, Avustralya'nın bağımsız bir millet olması yolunda bir evrim niteliği taşır. 1870'te, yani Birinci Filo'nun gelişinden 80 yıl sonra, son İngiliz askerleri ülkeden ayrıldı. Öte taraftan Süveyş Kanalının açılması Avrupa'dan buraya kadar olan 'mesafe zulmünü' azaltmış ve böylece Avustralya'ya göçmen akışı artmaya başlamıştır. 1880'e gelindiğinde Avustralya'nın nüfusu iki milyonu aşmıştır.

Ülkenin ekonomik refahı kuraklık ve 1890'larda başgösteren ekonomik kriz dönemine kadar devam etmiştir. New South Wales Yasama Meclisi Sözcüsü Edmund Barton ve diğerlerinin gözündeki ekonominin kötüye gidişi, ticaret, politika ve savunma konularında Avustralya çapında çözümler üretebilecek ulusal hükümet fikrine olan isteğin gerekliliğini teyit etmiştir.

1898 ve 1900 yılları arasında Avustralya halkı federasyon lehine oy kullandı. Altı eyaletten oluşan federasyonun bir anayasa şemsiyesi altında birleşmesiyle Federal Avustralya 1 Ocak 1901'de kuruldu. Federasyonun kurulduğu dönemde Avustralya'nın yerli-olmayan nüfusu 3.8 milyondur.

Avustralya'nın ilk başbakanı federasyon hareketinin New South Wales'te başını çeken Edmund Barton olmuştur. Ülkenin ilk parlamentosu 9 Mayıs 1901'de Melbourne'daki Exhibition Building'de açıldı.

Yeni ülkenin kurucuları Avustralya'nın harmoni içinde, birbirine tutkun ve siyasi ve sosyal eşitlikçi olmasını istemişlerdir. Bunlar insan hakları bakımından ilerici fikirlere sahiptiler ve demokratik mekanizmanın işlemesine ve gizli oylamanın değerine inanıyorlardı.

Avustralya, kadınlara oy ve parlamentoya girme hakkı tanıyan ilk ülkelerden biridir – Güney Avustralya bu hakları kadınlara 1895'te vermiştir. Tüm Avustralya'lı kadınlar oy kullanma ve Federal parlamentoya girme hakkını 1902'de elde etmişlerdir.

Federasyon bir iyimserlik süreci içinde yerine oturmuş, ve 1901'den 1914'te I. Dünya Savaşı'nın başlamasına kadar başta ekonominin tarımsal ve imalat kapasitelerinde olmak üzere Avustralya ekonomisinde ciddi ilerleme katedilmiştir.

Yass - Canberra bölgesi 1908 yılında ülkenin başkentine ev sahipliği edecek yer olarak seçildi. Başkentini yeni yeri üzerinde fikir birliğine varıldıktan sonra 1911'de başkentini tasarımı için uluslararası bir yarışma açıldı. 137 tasarım arasından Şikago'lu mimar Walter Burley Griffin'in tasarımı seçilmiştir. Canberra ismi, 12 Mart 1913 günü resmen ilan edilmiştir.

Griffin tarafından esas Parlamento Binası'nın kurulması için önerilen yerin hemen alt tarafında bulunan yerdeki bir bina 28 Ağustos 1923'ten başlayarak geçici Parlamento Binası olarak seçilmiştir. Parlamento'nun Canberra'daki oturumu ve açılış merasimi 9 Mayıs 1927'de olmuştur.

Savaşların etkileri

Avustralya millet olarak bağımsızlığını elde etmiş olmakla beraber, İngiltere'ye olan güçlü duygusal ve akrabalık bağı devam etmiştir. Almanya'nın 1914'te Belçika'yı işgalinden sonra İngiltere o ülkeye savaş açtığı zaman Avustralya İngiltere'yi destekleme konusunda karar almıştır.

I. Dünya Savaşı'nın Avustralya üzerindeki etkisi şiddetli olmuştur. 1914'te Avustralya'nın toplam nüfusu 4.5 milyon kadardı ve buna göre erkek nüfusu üç milyonun epeyce altındaydı. Buna rağmen 417 000 Avustralya'lı erkek savaşmak için gönüllü olmuş ve bunların 330 000'den fazlası bu yolda savaşmıştır. 1918'de savaşın sona ermesine kadar 60 000 kişi ölmüş ve 152 000'den fazla insan yaralanmıştır.

Bu tecrübenin içinden Avustralya'nın şu en güçlü edebi değerleri ortaya çıkmıştır: cesaret, ruh ve 'dostluk' gibi Anzak değerler sistemi.

Her yıl 25 Nisan günü Avustralya, 1915 yılında Anzaklar olarak bilinen Avustralya ve Yeni Zelanda Ordu Birlikleri ve diğer müttefik kuvvetler tarafından Türkiye'nin Gelibolu Yarımadası'nda verilen; ancak yenilgi ile sonuçlanan cesur savaşı anmaktadır.

Anzaklar (İngiliz, Fransız ve Hintli askerlerle birlikte) Çanakkale boğazını yarma ve İstanbul'u bombalama yoluyla Türkiye'yi yenme amacıyla Gelibolu'ya çıkarma yapmışlardır. Ancak engebeli ve dik sahil şeridi ve Türk askerlerinin cesur savunması onları durdurmuş ve Anzaklar 20 Aralık 1915'te çekilmişlerdir. Sekiz ay süren savaş sırasında tahminen 8700 Avustralya'lı savaş veya yaralanma sonucu ya da hastalık sebebiyle ölmüştür.

Bugün Anzak Günü sadece asıl Anzakları değil, aynı zamanda o günden sonraki tüm savaşlarda ölen Avustralya'lı askerleri anmaktadır.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde (1919-1939), çoğu Avustralya'lı finansman kuruluşlarının başarız düştüğü Büyük Ekonomik Kriz yılları başta olmak üzere sosyal ve ekonomik istikrarsızlıklar ortaya çıkmıştır.

Yün ve buğdaydaki (Avustralya'nın ana ihraç ürünleri) aşırı fiyat düşmeleri, İngiliz sermayesinin çekilmesi ve diğer ihraç ürünlerinin fiyatlarının düşmesi ciddi mali krizlere neden olmuştur. 1933'e kadar işsizlik çok ciddi derecede artmış, işgücünün yaklaşık üçte biri işsiz kalmış ve ulusal gelir aşırı ölçüde düşmüştü.

Ülke Ekonomik Kriz'den çıkıp 'tüm savaşları durdurma savaşının' üzerinden 20 yıldan biraz fazla zaman geçmiş olmasına rağmen dünya yeniden bir savaşa sürüklenmişti. 1939'da Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesinden sonra İngiltere Almanya'ya savaş açtı. Avustralya Başbakanı olan Robert Menzies, Avustralya'nın da savaşa girdiğini ilan etti.

II. Dünya Savaşı sırasında Avustralya kuvvetleri Avrupa, Asya ve Pasifik bölgesinde Müttefik kuvvetlerin zaferlerine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Zayıflar fazlaydı ve hemen hemen 40 000 Avustralya'lı ölmüş, birçoğu da yaralanmıştı.

Bu savaşa katılıp sağ kalan nesil, Avustralya'nın neleri yapmaya muktedir olduğu konusunda bir çeşit gururla ortaya çıkmışlardır – ve Singapur'un düşmesi, Japonya'nın Kuzey Avustralya'da Broome, Darwin ve Townsville'i bombalaması, Sydney Limanı'na bir denizaltı saldırısının olması ve şimdi Papua New Guinea olarak bilinen Kokoda Track'de Japon işgal güçlerine karşı verilen mücadele, savaşın Avustralya'nın eşliğine kadar geldiğini farketmiştir.

Gelibolu'da olduğu gibi, Kokoda savaşı Avustralya'luların savaştaki cesaret ve ruhunun sembolü haline gelmiştir. Port Moresby'yi işgal etmek amacıyla Papua'nın kuzey kıyısına çıkarma yapan Japon işgal güçlerini püskürtmek için olumsuz koşullarda verilen ve dört ay süren bu savaşta toplam olarak 625 Avustralya'lı asker ölmüş ve 1055'i yaralanmıştır.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya Savaş Anıtı (Australian War Memorial) www.awm.gov.au

Refah ve değişim

Savaşın hemen sonuna denk gelen ve Avustralya'nın imalat sektöründe nitelikli işgücünün yetersiz olduğu bu dönemde yüzbinlerce mülteci ve göçmen Avustralya'ya gelmişti.

Ekonomi 1950'lerde güçlü bir şekilde gelişmiş, nispeten işsizlik kalkmış ve Avustralya'lular genel olarak refaha ermişlerdir. 1947'de yüzde 40 olan ev sahibi olma oranı 1960'larda yüzde 70'in üzerine çıkmıştır.

1945'te 7.4 milyon olan nüfus 1960'ta 10.4 milyona çıkmıştı. Nüfusu oluşturan kesimlerde ciddi değişimler olmaya başlamış ve İngiliz kökenli olmayan göçmenler artmıştı.

Avustralya'nın ticari ilişkilerinde değişimler olmuş ve 1970'lerde Japonya en büyük ticaret ortağı olarak İngiltere'nin yerini almıştı.

Bundan başka hükümet sosyal güvenlik programlarının kademeli olarak geliştirilmesi ve 1956'da televizyonun gelmesi (aynı yıl o zamana kadar Avustralya'da yapılan en büyük uluslararası etkinlik olan Olimpiyat Oyunları'na Melbourne ev sahipliği yapmıştı) gibi değişiklikler de olmuştu.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avustralya 40 yıldan fazla süreyle Liberal ve Country (şimdiki National Parti) parti koalisyonları ile ve toplam olarak 20 yıl kadar da Avustralya İşçi partisi tarafından yönetilmiştir.

Sosyal ve ekonomik gelişme süreci hala devam etmektedir.

Son yirmi yılda kapsamlı ekonomik yenilikler yapılmış ve son yıllarda Avustralya ekonomik büyümenin yeni iş imkanları yaratması ve verimlilik kazanımlarının tüm Avustralya'luların yaşam standardını yükseltmesi ile dünyanın gelişmiş ülkeleri arasında en başarılı ülkelerden biri olmuştur.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya Ulusal Kütüphanesi www.nla.gov.au
- Avustralya Hükümeti Kültür ve Dinlenme Portalı www.cultureandrecreation.gov.au

Avustralya'yı vatan olarak tanıyanlar

Göçmenlik Avustralya'nın millet oluşumunda her zaman önemli bir etken olmuştur. Göçmenler Avustralya'ya 1788 yılından itibaren gelmeye başlamışlardır.

19uncu yüzyıl ortalarındaki altın hücum döneminde Avustralya'ya yılda ortalama olarak 50 000 göçmen gelmekte idi. Avustralya'ya göç izleyen yıllarda da devam etmiş olup, bu Avustralya'da ve diğer yerlerdeki ekonomik ve sosyal koşulları yansıtmaktaydı.

Erken dönemde gelen göçmenlerin çoğu İngiltere ve İrlanda'dan idi ve Anglo-Keltik kültür mirası yeni oluşan milletin kültürel temelini oluşturuyordu.

II. Dünya Savaşı sonunda Avrupa'da milyonlarca insan yer ve yurtlarından olmuştu. O zamanlar Avustralya'nın işgücü ihtiyacı had safhada idi ve ülkenin geleceği için önemli derecede nüfus artışının gerekliliğine inanılıyordu.

Bunlar ve diğer faktörler 1945 yılında bir federal göçmen bakanlığı kurulmasına vesile oldu. Bakanlık değişik isimler altında bugüne kadar varolmaya devam etti.

1947'ye gelindiğinde, hükümet desteği ile gelenlerle birlikte, gelenlerin sayısı giderek artmaya başlamış ve bir göç patlaması yaşanmaya başlamıştı. Federasyonun kurulduğu 1901'den 1970'lere kadar 'Beyaz Avustralya' politikası nedeniyle dünyanın birçok yerinden göç sınırlandırıldığı için, bu göçmenlerin çoğu Avrupa'dan olmuştur.

1945'ten sonra Avustralya'ya gelen 6.5 milyon kişinin çoğunun gelişinde, aileye bağlılık ya da fakirlik, savaş veya zulümden kaçma gibi etkenler teşvik edici unsur olmuştur. Bu kimseler kendileri ve aileleri için yeni bir hayat kurma konusunda azimliydiler ve mevcut fırsatlardan en iyi şekilde yararlanmak için çok çalışmaya hazırdılar.

Örneğin, 30 ülkeden gelen 100 000'den fazla göçmen, Avustralya'nın güney alplerinde bulunan dev hidroelektrik üretim projesi olan Snowy Mountains Projesi'nde görev almışlardır. Projenin tamamlanması 1949-1974 yılları arasında olmak üzere 25 yıl sürmüştür .

1970'lerin ortalarına gelindiğinde Avrupalı olmayanların ülkeye girişine konan yasaklar zamanla kaldırılmış ve o günden sonra Avustralya'nın göç politikası ayrımcılıktan arı olmuştur. Bir bireyin etnik kökeni, cinsiyeti, ırkı veya dini, bu kimsenin vize hakkını elde etmesinde hiçbir etkiye sahip değildir.

İnternet üzerinden bilgi

- Göç ve Vatandaşlık İşleri Bakanlığı www.immi.gov.au

Demokrasi ve hükümet

Avustralya bir temsili demokrasi ülkesidir – yani Avustralya vatandaşlarının katılımcı olup, söz haklarını kullanabilecekleri bir parlamenter hükümet sistemidir.

Sistem demokratik geleneklere dayalıdır ve dini hoşgörüyü ve bir grup veya kuruluşa katılma hürriyetini teşvik eder. Avustralya ulusal hükümeti bünyesindeki kurum ve uygulamaların İngiliz ve Kuzey Amerika gelenekleri ile oldukça fazla ortak yönleri vardır.

Avustralya Anayasası

Federal Avustralya, 1 Ocak 1901’de Avustralya Anayasası’nın yürürlüğe girmesi ile federal bir devlet olarak kuruldu. Avustralya ulusal hükümetinin çerçevesini, Avustralya Anayasası belirler.

Anayasa, ancak anayasa gereklerine uygun olarak yapılan bir ulusal referandumda seçmenlerin onaylaması sonucu değiştirilebilir. Yapılan değişikliklerin ikili çoğunlukla onaylanması gerekmektedir — ülke çapında seçmen çoğunluğu ve eyaletlerin çoğunda (altı eyaletin en az dördünde) seçmen çoğunluğu.

Avustralya federasyonu

Anayasa’ya göre, Federal (veya ulusal) hükümet ve altı eyalet hükümetinden oluşan bir federal hükümet sistemi mevcuttur. Bundan başka Federal Parlamento tarafından hemen hemen eyaletler gibi işleyen ve kendini yöneten bölgeler kurulmuştur. Ayrıca, bazı yerel sorunlarla ilgilenmeleri amacıyla (örneğin, parklar, yerel yollar ve çöp toplama) eyalet ve bölgeler tarafından kurulan yerel yönetimler mevcuttur.

Avustralya Anayasası, Federal Parlamento’nun kanun yapabileceği konuları belirler. Bunlar arasında dışişleri, eyaletlerarası ve uluslararası ticaret, savunma ve göç işleri gibi konular vardır. Eyalet ve bölgeler, ilgili eyalet veya bölgeyi ilgilendiren tüm konular hakkında kanun yapabilirler; ancak bunun bazı istisnaları vardır. Öte taraftan eyalet ve bölgeler Federal yasalara ters düşecek kanun yapamazlar. Eyalet ve bölgelerin kanun yapabileceği alanlar, eğitim, karayolları, polis, itfaiye ve kamu taşımacılığı gibi konulardır.

Hükümet organları hem Federal seviyede, hem de eyalet seviyesinde üç dala ayrılırlar: yasama (veya parlamento), yürütme ve yargı.

Avustralya hükümet sistemi, İngiliz Parlamentosu’nun bulunduğu yer olan Westminster Sarayı’ndan ismini alan Westminster geleneklerine dayanır. Bu parlamenter hükümet sistemi, asırlar boyunca geliştirilmiştir. Sistemin ana özellikleri hükümetin başı olmayan bir devlet başkanının ve parlamentodan seçilen ve doğrudan parlamentoya karşı sorumlu olan bir icra hükümetinin olmasıdır. ‘Hukukun üstünlüğü’ geçerlidir ve yargı sistemi parlamentodan bağımsızdır.

Avustralya parlamentolarının Westminster modelinden biraz farkı vardır. Bu fark, onların yetkilerinin eyalet veya Federal Anayasa tarafından sınırlandırılmış olmasıdır.

Avustralya Hükümeti

Ulusal kanunları yapan Federal Parlamento, iki konsey veya 'Meclisten' oluşur: Temsilciler Meclisi (House of Representatives) ve Senato (Senate). Her iki meclisin üyeleri de federal seçimlerde Avustralya halkı tarafından seçilir. En uzun görev süresi Temsilciler Meclisinde üç yıl, senato'da ise altı yıldır (Temsilciler Meclisi seçimleri genelde 'yarım-senato' seçimleri ile aynı anda yapılır).

Senatoda 76 senatör vardır – her bir eyaletten 12 ve Northern Territory ile Australian Capital Territory'den ikişer senatör. Temsilciler Meclisi'nde her eyalete düşen sandalye sayısı, o eyaletin nüfusuna bağlıdır. Temsilciler Meclisi'ndeki üye sayısının senatör sayısının iki katı ya da mümkün olduğu kadar buna yakın olması gerekir. Halihazırda Mecliste 150 üye vardır ve bunların herbiri belirli bir bölgede (seçim bölgesi (electorate)) yaşayan 80 000 civarında seçmeni temsil eder.

Hükümet (genelde Avustralya Hükümeti şeklinde kullanılır), Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu elde eden parti veya partiler koalisyonu tarafından kurulur. Başbakan (Prime Minister) o partinin veya koalisyonun parlamentodaki lideri olan kişidir ve halk tarafından değil, Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu elinde tutan parti tarafından seçilir. Bir hükümetin Senato'da çoğunluğa sahip olması gerekmez.

Bir teklifin yasa olabilmesi için her iki meclis tarafından da kabul edilmesi gerekir. Yasa önerileri bu meclislerden herhangi birinde verilebilir. Ancak birtakım mali yasa önerileri sadece Temsilciler Meclisi'nde verilebilir.

Seçimler

Yeni hükümetler daha çok genel seçimlerden sonra kurulur.

Avustralya hükümeti yeni parlamentonun ilk oturumundan itibaren üç yıl süre ile işbaşına gelir. Ancak bir Başbakan, üç yıl dolmadan önce Genel Vali'den seçime gidilmesini isteyebilir.

İlk parlamentonun 9 Mayıs 1901'de açılmasından bu yana 40 defa Temsilciler Meclisi seçimleri yapılmıştır.

Seçmen kütüğüne kaydolma ve oy verme işlemleri

Bir kimsenin Avustralya'da federal, eyalet ve çoğu belediye seçimlerinde oy kullanabilmesi için seçmen kütüğüne kaydolması şarttır. 17 yaşın üzerindeki Avustralya vatandaşları seçmen kütüğüne kaydını yaptırabilir ve 18 yaşını doldurur doldurmaz oy kullanabilir. Kayıt formları Avustralya Seçim Komisyonu (Australian Electoral Commission (AEC)) Ofisleri, Postaneler ve AEC sitesinden elde edilebilir.

Eğer bir Avustralya'lı yurtdışında ikamet etmeye başlarsa, federal seçimlerde oy kullanmayı sürdürebilmek amacıyla seçmen kütüğündeki kaydını devam ettirebilmesi için Avustralya'dan çıktıktan sonraki üç yıl içinde kaydını yaptırması gerekir. Bu şekilde kaydolun kimselerin kayıtları altı yıl kadar geçerli olmaya devam eder. Bu hakkı uzatmak isteyen kimselerin bu dönemden sonra her yıl AEC'ye başvurmaları gerekir.

Hakkı olan tüm Avustralya'luların kaydolmaları ve oy kullanmaları zorunludur. Oy kullanmamanın cezası az olmasına rağmen, Avustralya'da seçmenlerin yüzde 90'ından fazlası seçime katılmakta olup, bu oran dünyadaki en iyiler arasındadır. Avustralya vatandaşları her üç kademedeki (Federal, eyalet veya bölge ve belediyeler) yönetim temsilcilerini seçmek için oy kullanırlar.

Seçim döneminde yurt dışına seyahat eden Avustralya'lılar federal seçimlerde oy kullanabilirler. Bundan başka, erken oy kullanma işleminin başlatıldığı hallerde seyahate çıkmadan önce de oy kullanabilirler.

Federal seçimler açısından ülke seçim bölgelerine ayrılmıştır. Temsilciler Meclisi açısından Avustralya'lı seçmenler kendi seçim bölgelerinden aday olanlar arasından seçim yaparlar. Eğer hiçbir aday ilk tercihlerin yüzde 50'sinden fazla oy alamazsa, en az oy alan kişi oy sayımının dışında tutulur ve bu oylar seçmenin oy pusulasında işaretlediği ikinci tercih sırasına göre geri kalan adaylara dağıtılır.

Bu işlem, bir adayın yüzde 50'den fazla oy almasına kadar devam eder.

Bu tercih sistemi Senato seçimlerinde de kullanılır ve adayların, aday oldukları eyalet veya bölgede belli bir oy 'sınırına' erişmeleri gerekir.

Avustralya'daki parlamento üyelerinin çoğu bir siyasi partiye bağlıdır. Bu partiler esas olarak ülkenin yönetimi konusunda benzer ideal ve görüşleri paylaşan gruplardan oluşur.

Avustralya'da herkes istediği bir siyasi partiye katılabilir ve partide amaç belirleme ve parti siyasetini belirleme işlemlerine dahil olabilir ve adayların seçim kampanyalarına yardımcı olabilir.

Avustralya Parlamentosu'na aday olabilmek için, adayların Avustralya vatandaşı olması zorunludur ve başka vatandaşlıkları olanların bu vatandaşlıklardan çıkmak için makul olan her eyleme başvurmuş olmaları gerekir.

Eyalet veya bölge hükümetleri

Her eyalette, eyalet hükümetinin karar verme organı olan kendi parlamentosu vardır. Queensland Parlamentosu'nun dışında her eyalet parlamentosunun iki Meclisi vardır.

Eyalet parlamentolarına seçilen temsilcilere genel olarak üye denir – Yasama Meclisi (Legislative Assembly (MLA)) Üyeleri veya Toplanma Meclisi (House of Assembly (MHA)) Üyeleri veya Yasama Konseyi (Legislative Council (MLC)) Üyeleri gibi. Eyalet hükümetinin başı olan kimseye Eyalet Başbakanı (Premier) denir.

Kuzey Bölgesi (Northern Territory) ile Avustralya Başkent Bölgesi (Australian Capital Territory) için farklı düzenlemeler vardır. Her bölge parlamentosunun Yasama Meclisi (Legislative Assembly) denen bir Meclisi vardır. Bölge hükümetinin lideri olan kişiye Baş Bakan (Chief Minister) denir.

Eyalet ve bölge hükümetlerinin görevleri, kanun ve nizam, tüketici işleri, sağlık, eğitim, ormancılık, toplu taşımacılık ve karayollardır.

Belediyeler (Yerel yönetimler)

Yerel yönetimlerin karar verme organlarına genel olarak şehir veya bölge belediyesi (city or shire council) denir. Belediyeler, bir şehir veya yerel toplumun belirli ihtiyaçlarını karşılaması için eyalet hükümetleri tarafından kurulurlar. Belediyeyi oluşturan halk temsilcilerine encümen azaları denir. Belediyenin başında olan kişiye ise belediye başkanı veya bölge belediye başkanı (mayor or shire president) denir.

Yerel hükümetlerin görevleri arasında yerel yolların bakımı, çöplerin toplanması, bina yönetmelikleri ve arazilerin parsellenmesi, kamu sağlığı ve yüzme havuzları gibi dinlenme alanları yer alır.

Anayasal monarşi

Avustralya bağımsız bir ülkedir; ancak İngiltere’de bulunan Avustralya Kraliçesi II. Elizabeth ile anayasal bağları vardır ve bu kraliçe aynı zamanda Avustralya Kraliçesidir.

Kraliçe kendisini temsil etmesi için Başbakanın tavsiyesi üzerine, Avustralya Genel Valisi’ni (Governor-General) tayin eder. Genel Vali ise, Başbakan’ın tavsiyesi üzerine bakanların atamasını yapar ve yasa gereği hemen hemen her konuda bakanların tavsiyesi üzerine hareket eder.

Federal yasal sistem

Avustralya yasal sistemi, adli işlemlerdeki temel konuları ve yasa önündeki eşitliği yansıtır.

Avustralya’nın yargı sistemi, kanunları yorumlama ve uygulama görevinden sorumludur. Hakimler bu görevlerini sürdürürken hükümetlerden bağımsız olarak davranırlar.

Avustralya Yüksek Mahkemesi (High Court of Australia), tüm yasal anlaşmazlıklarda gidilecek en son itiraz mahkemesidir. Yüksek Mahkeme’nin önemli işlevlerinden biri de Avustralya Anayasası’nı yorumlamaktır. Bu mahkeme bir yasanın anayasaya aykırı olduğu yönünde karar verebilir – parlamentonun yetkisinin ötesinde bir yetkiyle – ve bu durumda bu kanun hükümsüz sayılır.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya Parlamentosu www.aph.gov.au
- Avustralya Seçim Komisyonu www.aec.gov.au
- Avustralya Yüksek Mahkemesi www.hcourt.gov.au

Günümüzdeki Avustralya toplumu

Bugünkü Avustralya halkının tanımlayıcı özelliklerinden biri de, halkının kültürel çeşitliliği ve Avustralya'ya olan güçlü ve birleştirici bağlılıklarının olmasıdır.

Diğer tanımlayıcı bir özellik ise, Avustralya halkının siyasi ve sosyal eşitlikçi yapısıdır. Bu herkesin aynı olduğu ya da eşit zenginlik veya refah seviyesinde olduğu anlamına gelmez. Bu aynı zamanda, önemli konumlarda veya etkin pozisyonlarda tanındıkları olmayan kimselerin de çok çalışma ve azimle başarılı olabilecekleri anlamına gelmektedir.

Avustralya kanunları çerçevesinde kalmak kaydıyla, tüm Avustralya'luların kendi kültür ve inançlarını ifade etme ve Avustralya'nın ulusal yaşamında özgürce görev alma hakkı vardır. Avustralya, bir kimsenin doğduğu ülke, kültürel geçmişi, dili, cinsiyeti veya dini inancı nedeniyle dezavantajlı durumda bırakılmayacağı ilkesine sıkı sıkıya bağlıdır.

İstikrarlı, barışçıl ve refah içinde bir toplum yapısını koruyabilmek için her kökenden Avustralya'luların Avustralya toplumunun yapısını oluşturan ortak prensip ve değerlere sahip çıkmaları beklenmektedir.

Sayfa 4'teki *Avustralya değerleri ve prensipleri* kısmına bakınız.

Kanunlar ve sosyal gelenekler

Avustralya'da halkın davranışları resmi yasalar ve resmi olmayan sosyal gelenekler tarafından kontrol edilmektedir.

Avustralya'da herkesin ülkenin yasalarına uyması zorunludur; aksi takdirde bu kimseler adli ve sivil ceza usulleri ile karşı karşıya kalabilirler. İnsanların ayrıca, genel olarak normalde yasal bir bağlayıcılıkları olmamakla birlikte, Avustralya sosyal gelenek ve uygulamalarına uymaları beklenmektedir.

Avustralya yasaları Avustralya Federal, eyalet ve bölge parlamentolarınca yapılır. Polisin görevi ise, toplumda barış ve düzeni sağlamak ve yasaya uymadıklarına inandıkları kişileri mahkeme huzuruna çıkarmaktır. Kendi yerel toplumları veya mahallelerinde yaşayan kimseler de sorun olduğu zaman birbirlerine yardımcı olurlar ve normalin dışında veya şüpheli olan durumları yerel polis karakoluna bildirirler.

Avustralya'nın, Avustralya Federal Polisi (Australian Federal Police) diye bilinen ulusal bir polis gücü vardır. Bunların görevi uyuşturucu kaçakçılığı, yasadışı göçmenlik, ulusal güvenliği tehlikeye sokan ve çevreye karşı işlenen suçlar gibi federal yasalara karşı işlenen suçları araştırmaktır. Avustralya'da her eyaletin ve Northern Territory'nin kendi polis güçleri vardır ve bunlar eyalet ve bölge yasaları kapsamındaki suçlarla ilgilendirilir. Australian Capital Territory'nin polisle ilgili görevleri Avustralya Federal Polisi tarafından yürütülür.

Polis görevlileri insanları tutuklayabilir ve mahkemelerde şahitlik yapabilirler; ancak insanların yaptıkları işten dolayı suçlu olup olmadıkları yönündeki son kararı veremezler. Bunlar, mahkemeler tarafından kararlaştırılır.

Avustralya'da toplumla polis arasında iyi ilişkiler mevcuttur. İşlenen suçları polise bildirebilir ve polisten yardım isteyebilirsiniz. Polisin sizi sorgulaması halinde sakin ve kibar olunuz ve sizden istenenleri yerine getiriniz.

Mahkemeler ve yasalar

Mahkemelerin görevi adaleti yerine getirmektir. Yasaya uyulup uyulmadığı ve bir fiilinden dolayı suçlu bulunan kişilere ne yapılması gerektiği konusundaki kararı onlar verirler.

Bazı hallerde sulh hakimleri bir davayı dinler ve bir karar verirler. Diğer bazı durumlarda ise, bir hakim tarafından yönlendirilen bir vatandaş jürisi karar verir. Her davada, davalı olan kimse şüphe götürmeyecek

şekilde suçlu olduğu ispat edilene kadar suçsuz kabul edilir. Davalıların avukatları tarafından temsil edilme hakları da vardır.

Bazı durumlarda kedilerini temsil edecek bir avukat tutmaya mali gücü yetmeyen kimselere ücretsiz yasal yardım sağlanabilir.

Belirli geçici vize sahibi olan kimselein, Avustralya’da buldukları süre içinde suçlu bulunmaları halinde bunun getireceği sonuç veya sakıncalardan haberdar olmaları gerekir.

Kriminal suçlar

Önemli kriminal suçlar arasında öldürme, fiziksel saldırı, cinsel saldırı, çocuklara karşı cinsel saldırganlık (pedofiliya) , insanlara veya mülke karşı şiddet uygulama, silahlı soygun veya hırsızlık, tehlikeli motorlu taşıt kullanımı, yasadışı uyuşturucu bulundurmak ve kullanmak, sahtekarlık ve yasal bakımdan karar verme yaşının (Avustralya’da bu yaş eyaletten eyalete farklılık gösterir) altında olduğu kabul edilen kişilerle cinsel ilişkide bulunmak gibi suçlar sayılabilir.

Avustralya, kültürel çeşitliliği değerli görmektedir. Ancak, yine de tüm dini ve kültürel uygulamaların mevcut Avustralya yasaları ile uyum içinde olması gerekir. Örneğin, eyalet ve bölge yasaları, cinsel organın kötürüm edilip şeklinin bozulmasını ve eviçi şiddeti yasaklamaktadır.

Eviçi Şiddet

Diğer ülkelerde olduğu gibi, Avustralya’da da başka bir kimseye şiddet uygulamak yasaktır ve çok ciddi bir suç kabul edilir. Ev içinde ve evlilik kapsamında yapılan şiddet buna dahildir ve eviçi veya aile şiddeti olarak bilinir. Eviçi şiddet, mağdur durumda olan tarafın fiziksel, cinsel veya psikolojik kötü muamele veya ziyan görmesi veya bu gibi korkularının olması, zorla cinsel ilişki, zorla yalnızlığa itilme ve ekonomik bakımdan yoksun bırakılma gibi davranışları kapsar.

Uyuşturucu, sigara ve alkol kullanımı

Yasadışı/kanunsuz uyuşturucuların sağlanması ve bulundurulmasının cezası ağır olabilir. Bu cezalar sözkonusu uyuşturucuları üreten, sağlayan ve satan kişiler için daha ağırdır. Sigara ve içki içmek yasalara aykırı değildir; ancak bunların kamusal alanlarda kullanımı konusunda çokça kısıtlamalar vardır.

Sigara içmek gittikçe daha fazla yerlerde yasaklanmaktadır. Bunlar arasında çoğu hükümet daireleri, sağlık klinikleri ve işyerleri sayılabilir. Lokanta, gece klübü, birahane, okullar ve alışveriş merkezleri gibi kamusal iç mekanlarda sigara içmek de çoğu eyalet ve bölgelerde yasaklanmıştır. Bazı eyalet ve bölgelerde birtakım dış kamusal mekanlarda da sigara içmek yasaktır. Tütün ürünleri satan bir yerin 18 yaşından küçükler bu ürünleri satması suçtur.

Avustralya’da alkol içmek belirli yerlerde ve zamanlarda olması kaydıyla, serbesttir. 18 yaşından küçük birine alkol satmak veya sağlamak yasalara aykırıdır. Ayrıca 18 yaşından küçük olan birinin özel mülkiyet (örneğin ev) dışında bir yerde alkol içmesi de yasaktır. Alkol kullanımının sağlık üzerine olan etkileri konusunda Avustralya Alkol Kılavuzu’na bakınız.

İnternet üzerinden bilgi

- www.alcohol.gov.au

Trafik kuralları

Motorlu taşıt kullanmayla ilgili düzenlemeleri, eyalet ve bölge hükümetleri yapar. Avustralya'da bir kimsenin motorlu taşıt kullanabilmesi için kişilerin sürücü ehliyeti olması ve taşıtın tescilli olması gerekir. Trafik kurallarına uymamak veya kanuna aykırı davranmak, yüksek para cezalarının verilmesine, ehliyetin iptal edilmesine ya da hapis cezasına neden olabilir. Otomobilde seyahat eden herkesin kemer takma zorunluluğu vardır (küçük çocukların veya bebeklerin ise onaylanmış bir koruyucu sistem takmaları gerekmektedir).

Sayfa 42'teki *Sürücü ehliyetleri* kısmına bakınız.

Trafik yasaları özellikle hız sınırları ve alkol kullandıktan sonra araba kullanma konularında özellikle katıdır. Ayrıca elde tutulan bir cep telefonu ile araba kullanırken konuşmak da yasalara aykırıdır.

Hayvanlara insanca muamele edilmesi

Hayvanlara kötü muamele etmek veya onları ihmal etmek de yasalara aykırıdır. İnsanların, ister evcil ister yabani olsun, tüm hayvanlara insanca muamele etmeleri beklenmektedir. Avustralya'nın çoğu yerli hayvanları koruma altındadır ve bunları avlama konusunda katı kanunlar mevcuttur. Ayrıca kişilere ait mülkler içinde hayvan öldürmek de yasaktır ve evcil hayvanların evlerde tutulması konusunda yerel yasalar mevcuttur. Avustralya'da birçok kimse evlerinin arkasında (arka bahçede) bir köpek, kedi veya kuş beslemektedir.

Ateşli silahlar ve diğer silahlar

Bıçak veya ateşli silah gibi silahları taşımak Avustralya'da yasalara aykırıdır. Avcılık, spor olarak nişancılık ve çiftliklerde kullanım amacıyla silah edinebilmek için ilgili kişinin ehliyet alması gerekmektedir. Ehliyetsiz olmak ve ehliyeti olmayan bir silahı bulundurmamak yasadışıdır.

Diğer kanunlar

Etrafa çöp atma, kirletme veya atıkları izinsiz olarak atma ya da aşırı gürültüye neden olmayı yasaklayan kanunlar da mevcuttur.

Avustralya'da ölüm cezası yoktur.

Sosyal gelenekler

Sadece Avustralya'da geçerli olan çok az sayıda Avustralya sosyal gelenekleri vardır. Ancak bazı hallerde diğer ülkelerle kıyaslandığında geleneği önemseme derecesi ve yaklaşım konularında farklılıklar mevcuttur. En iyisi, şüpheli hallerde bir arkadaş, komşu veya iş arkadaşına sormaktır.

Örneğin, çoğu Avustralya'lılar tanıdıkları ve iş arkadaşları ile olan ilişkilerinde resmi değillerdir. İşyerlerinde ve arkadaşlar arasında çoğu Avustralya'lılar birbirlerine ilk isimleri ile hitap ederler.

Ancak bu gayriresmîlik fiziksel irtibata kadar varmaz. Bir kimseyle ilk kez tanışıldığında sağ elinizle kişinin sağ elini sıkmak normaldir. Birbirini tanımayan kimseler karşılaştıklarında genelde birbirini öpmez ve kucaklamazlar.

Kibar davranış

Diğer kimselerle ilgilenirken ya da mal ve hizmet satın alınırken 'lütfen' (please) ve 'teşekkür ederim' (thank you) sözlerini kullanmak oldukça faydalıdır. Bir şey (örneğin bir fincan çay) isteyip istemediğiniz sorulduğunda istiyorsanız 'evet lütfen' veya sadece 'lütfen' diye; ya da istemiyorsanız 'hayır, teşekkür ederim' (no, thank you) diye cevap vermek kibar bir davranıştır. Bir şeyi alırken 'teşekkür ederim' diyerek kişiye şükran bildirmek kibarca bir davranış olur.

Avustralya'lılar, bir kimsenin dikkatini çekmek için 'afedersiniz' (excuse me), yanlışlıkla bir kimseye çarptıklarında ise 'kusura bakmayın' (sorry) derler. Ayrıca halk içinde veya bir kimsenin evinde geçirdikleri zaman 'afedersiniz' veya 'pardon' (pardon me) derler.

Bundan başka Avustralya'lılar birçok kimsenin aynı hizmeti talep ettiği bir dükkan, banka, bir hükümet dairesi, sinema veya benzeri yerlerde sıraya veya kuyruğa girerler. Avustralya'lılar genel olarak hizmet veya bakılma sırası kendilerine gelene kadar kendi sıralarını beklerler. Bu diğerlerine saygı göstermek anlamına gelir ve herkesin istediğini alabilmesi için en adil yoldur.

Toplantı veya diğer ziyaretlere vaktinde gitmek önemlidir. Eğer geç kalacağınızı anlarsanız, haber vermek için ilgili kişi ile irtibat kurmaya çalışınız. Bu özellikle profesyonel kimselerle olan randevularınız (örneğin doktor randevuları) açısından çok önemlidir; çünkü geç kalma veya önceden haber vermeden randevuyu kaçırma hallerinde sizden ücret talep edilebilir.

Çoğu Avustralya'lılar burunlarını yollara değil, normal veya selpak mendille silerler. Bu tükürme konusunda da geçerlidir. Bundan başka hapşırıldığınızda çoğu kimse size 'çok yaşa' (bless you) diyecektir. Bu deyim dinsel bir anlamı yoktur.

Kişisel hijyen

Kendinizi, ailenizi ve başkalarını hastalıklara karşı korumanın en iyi yolu kişisel hijyene dikkat etmektir. Çoğu Avustralya'lılar yemek yapmadan önce, yemekten önce, öksürdükten veya hapşırıdıktan sonra, tuvalete gittikten sonra, hayvanlara dokunduktan sonra ya da mikropları başkasına bulaştırmak suretiyle kendi sağlıklarını veya başkalarının sağlığını tehlikeye düşürecek faaliyetlerden önce veya sonra ellerini yıkamak suretiyle hem kendilerine hem de başkalarına karşı doğru hareketi yaparlar.

Başkaları ile yemek paylaşırken mikropların yayılmasını önlemek için, yiyecekleri maşa, kaşık, çatal, çöp veya salata kepçesi gibi sağlanan malzemeler yardımıyla almak genel bir uygulamadır.

Giyim

İnsanlar tarafından giyilen elbiselerin çeşitliliği, iklimdeki çeşitlilikte olduğu gibi Avustralya halkının çeşitliliğini yansıtmaktadır. Giyim konusunda herhangi bir kanun veya kural mevcut değildir; ancak iş ortamında belirli giyeceklerin giyilmesi zorunludur – çoğu işyerlerinde bir giyim standardı vardır.

İş ortamının dışında giyim kişisel tercihe bağlıdır – çoğu kimseler rahatlık, sosyal ortam ve hava koşullarına uygun olarak giyinirler. Klüpler, sinemalar ve diğer yerler, gelenlerin düzgün ve temiz elbise ve uygun ayakkabı giyinmelerini talep ederler.

Birçok Avustralya'lı plaja ve denize yakın yerlerde yaşar. Sıcak günlerde plaj ve çevresinde yüzme kostümleri veya açık elbiseler giyebilirler. Bu plaja veya yüzmeye giden insanların kötü ahlaklı oldukları anlamına gelmez.

Bu, Avustralya'luların plaj ve etrafında bu tip giyim tarzını benimsediği anlamına gelir. Avustralya'nın bazı eyaletlerinde az sayıda ve özel olarak ayrılmış olan 'çıplaklar' plajları vardır ve buradaki insanlar herhangi bir kostüm veya giyim olmadan yüzebilirler.

Diğer ülkelerden gelenler kültürlerine uygun olan elbiseleri giyebilirler.

Davetler

Eğer öğle veya akşam yemeği, mangal, parti, düğün, doğum günü ya da başka bir etkinliğe davet ediliyorsanız, davete cevabınızı o anda ya da bir mektup, telefon ya da e-ileti ile bildirirsiniz. Günün ortasında yenen öğüne öğle yemeği (lunch), akşam öğününe ise akşam yemeği (dinner) denir. Bazı Avustralya'lular akşam yemeğine çay (tea) diye hitap eder ve bu terim normal akşam yemeği ya da kelimenin tam anlamıyla 'bir bardak çay' (cuppa) anlamında kullanılmış olabilir. Eğer bir kimse sizi çaya çağırıyorsa, çağırıldığı saat bu davetin akşam yemeği mi yoksa çay mı olduğu konusunda önemli bir işarettir. Akşam saat 6'dan (18:00) sonrası için yapılan bir davet genelde akşam yemeği manasına gelir.

Bir yemek için yapılan daveti kabul ettiğiniz zaman yiyemediğiniz şeyleri davet sahibine söylemek adettendir. Davet sahibi bazen size özel bir diyet ihtiyacınız veya diyet yasağınız olup olmadığını sorabilir. Vejeteryan olduğunuzu ve et yemediğinizi ya da Müslüman veya Yahudi olduğunuz için domuz eti yemediğinizi söylemeniz oldukça normaldir. Davet sahibi alkol içse bile, siz istemezseniz içmeyebilirsiniz ve bu normal sayılır.

Ailelerde rol değişimi

Geleneksel Avustralya ailesi, bir baba, bir anne ve çocuklardan oluşur. Diğer aileler değişik tip ve büyüklüklerde olabilir. Bunlara örnek olarak tek ebeveynli aileler, üveyli ve karışık aileler, aynı cins eşli aileler ve birlikte yaşayan ancak resmen evli olmayan eşli aileler (fiili birliktelik (de-facto relationships)) sayılabilir. Fiili ilişkiler Avustralya'da yasal olarak tanınmaktadır.

Avustralya ailelerindeki işbölümü de farklı olabilir. Bazı ailelerde anne ailenin tek gelir elde eden kişisi ve baba ise evde kalıp çocuklara bakan taraf olabilir.

Avustralya'da evlilik akdine ancak iki tarafın da evlenmeyi istemesi durumunda girilebilir. En düşük evlenme yaşı 18'dir. Ancak bazı istisnai hallerde evlenecek taraflardan birinin 16 veya 17 yaşında olması durumunda mahkemeler evliliği onaylayabilir. Aynı anda birden fazla karı veya koca sahibi olmak yasalara aykırıdır.

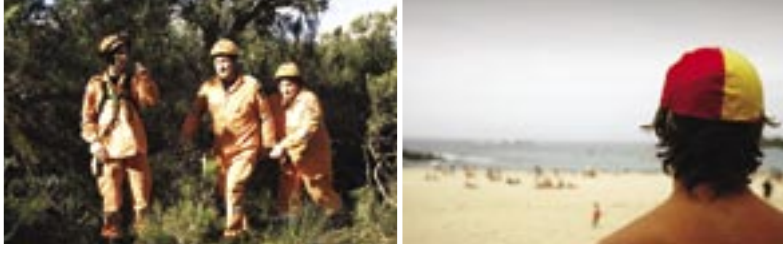
Tipik Avustralya'lı diye birşey var mı?

Son yıllarda Avustralya'lı kimliği ve standart karakteristik özellikleri ya da 'tipik' Avustralya'lı diye birşey olup olmadığı konusunda çokça tartışmalar vardır.

Popüler olan basmakalıp örnekler az değildir ve bazen bu tipler birbirleri ile çelişir ve işleri daha karmaşık hale getirir.

Örneğin:

- Avustralya'lular siyasi ve sosyal eşitlikçi olup, saygısız ve yetkiden şüphelidirler – ancak çoğunlukla kanunlara uyan ve topluma ayak uyduran bir yapıdadırlar.

- Avustralya'lılar az konuşan ve genel olarak kırsal alanlarda veya Avustralya'nın ormanlık alanlarında yaşayan kimselerdir – ancak çoğu şehirlerde kozmopolit yaşam tarzında yaşarlar.
- Avustralya'lılar ister şehirlerde, ister kırsal kesimde yaşasınlar, açık ve toksözlüdürler ve niyetleri neyse onu söylerler.
- Avustralya'lılar insanlara adil fırsat (fair go) verme prensibine inanırlar. ((fair go) sözünün anlamını Avustralya İngilizcesi (Australian English)) kısmında okuyabilirsiniz). Bakınız sayfa 32.
- Avustralya'lılar dostlarının (arkadaşlarının), dezavantajlı durumda olan kimselerin ve zayıfın yanında yer alırlar. Zayıf taraf, bir spor karşılaşmasını veya yarışmayı kazanma şansı az olan rakip veya karşı taraf anlamındadır.
- Avustralya'lılar sporu hem yapmayı hem de izlemeyi severler.

Bundan başka Avustralya'lıların, İngiliz kültür mirasından ve son zamanlarda Amerika ile olan güçlü ilişkilerinden veya savaş döneminden sonra Avustralya'ya gelen milyonlarca göçmenden ne derece etkilendikleri konusunda farklı görüşler mevcuttur.

Avustralya'lılar bazen coğrafi olarak Asya Pasifik bölgesinde bulunan ve bu gerçeği kabullenmeye çalışan Avrupa'lılar olarak görülmektedirler. Avustralya bazen de coğrafi konumu ve çok sayıda Avustralya'lının Asya dillerini konuşması nedeniyle Asya'ya giriş kapısı olarak da görülür.

Elbette gerçek olan şey, her yerde olduğu gibi Avustralya'lıların kolayca basmakalıp olarak görülemeyecekleridir. Popüler görüşlerin çoğunda biraz gerçek payı vardır ve Avustralya'lıların çoğu en azından bu görüşleri yansıtır özelliktedir. Ancak bunların hangisinin hangi gerçeği ne derece yansıttığı bireyin kendi görüşüne göre değişir.

Dostluk (mateship) ve adil fırsat (fair go) gibi Avustralya'lılara çok yakın olarak atfedilen bazı özellikler, dünyada birçok insan tarafından paylaşılan ve değerli görülen özelliklerdir. Merhametli olma, adil olma ve arkadaşlara sadakat gibi özellikler elbette sadece Avustralya'lılara has özellikler değildir.

Ancak bu terimlerin Avustralya'lılık özelliklerinin nedeni, bunların Avustralya tarihine ve ruhuna sıkı bir şekilde işlemiş olmasıdır.

Dostluk ve adil fırsat anlayışı, Avustralya'ya ilk yerleşenlerin ilginç, sert ve acımasız çevresel koşullarına karşı varoluş mücadelesinden doğmuştur. Bu özellikler sel, yangın ve kuraklık gibi felaket dönemlerinde birbirlerine yaslanan ve destek olan Avustralya kırsalında daha sonraki dönemlerde yaşayan erkek ve kadın nesillerince pekiştirilmiştir.

1867 yılında New South Wales'teki Grenfell altın bölgelerinde doğan Henry Lawson dostluk, insanın itibarı ve Avustralya kırsalında yaşamakta olan erkek ve kadınların yaşamı hakkında basit ve merhamet duyguları ile dolu yazıları ile belki de o zamanın en iyi tarihçe yazarı idi.

Dostluk ve sadakat gibi özellikler, Avustralya'lıların bazen Büyük Savaş diye anılan I. Dünya Savaşı ve Anzakların Gelibolu'da verdikleri savaşta edindikleri tecrübelerle Avustralya'lıların ruhuna oldukça işlemiştir.

Bunlar ve daha önce yaşayan Avustralya'lılarla ilgili özellikler bugün Avrupa, Amerika kıtaları, Asya, Afrika ve Orta Doğu'dan gelen milyonlarca göçmen tarafından çoğulmuş ve zenginleştirilmiş olarak hala yaşamaktadır.

Son zamanlarda gelen göçmenler Avustralya'nın kültür ve karakterine zenginlik katmış ve yeni davranış ve geleneklerin ortaya çıkmasına yardımcı olmuşlardır. Bunların ticaretten, sanat, yemek kültürü ve komediye kadar Avustralya yaşamının hemen hemen her alanına bir zenginlik katmak suretiyle köklü katkıları olmuştur.

Gönüllü olma – pratik dostluk

Avustralya'lılar ücretsiz olarak gönüllü sosyal ve toplumsal iş yapma özellikleri ile meşhurdurlar. 18 yaşın üzerindeki altı milyondan fazla Avustralya'lı faal gönüllüdürler ve bunlar acil hizmetler, sosyal yardım, çevre ve muhafaza, kaynak toplama, yönetim, öğretim ve idare gibi çeşitli alanlarda yardımcı olurlar.

Avustralya'nın yangın görevlilerinin ve acil servis elemanlarının çoğu gönüllülerden oluşur.

Bir ankete göre gönüllü iş yapanların yüzde 47'si bunu topluma hizmet vermek istedikleri için yaptıklarını belirtmişlerdir. Diğer yüzde 43'ü ise bunu kişisel tatmin aracı olarak görmüşlerdir.

İnternet üzerinden bilgi

- Avustralya Gönüllüleri www.volunteeringaustralia.org

Avustralya İngilizcesi

İngilizce Avustralya'nın ulusal dili olmakla beraber, bazı kelime ve ifadeler çok kullanım nedeniyle Avustralya'ya özgü bir nitelik kazanmışlardır. Bunların bazıları Avustralya'ya yeni gelenler için ilginç ve şaşırtıcı olabilir.

Konuşma dilindeki kelimeler ve argo sözcüklerin farklı kaynakları mevcuttur. Bunların bazıları uzun sözcüklerin bir kısaltmasıdır. Bunların çoğu ise, kuzey İngiltere'den gelen göçmenler tarafından önceden kullanılan ve daha sonra Avustralya sözcükleri olarak adapte edilen ifadelerdir. Avustralya'lılar ayrıca sözcükleri sıkça kısaltırlar; örneğin furbol yerine 'footy', televizyon yerine 'telly' ve mangal yakma (barbecue) yerine 'barbie' kullanılır.

Bu kelimelerin kullanımı, alay ve saygısızlık gibi görünen Avustralya mizahı ile birleştiğinde, bazen şaşırtıcı olabilir.

Eğer bir deyim ne anlama geldiğini bilmiyorsanız, söyleyen kişiden bunu açıklamasını istemek normal bir davranıştır.

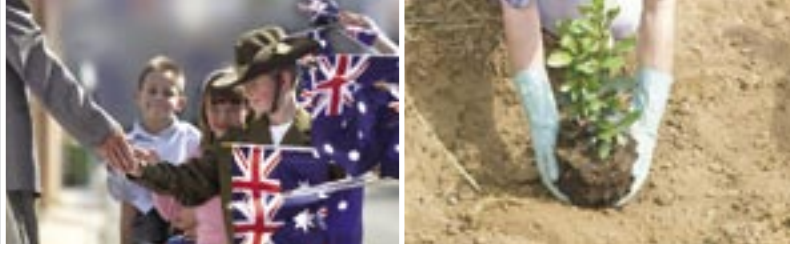
Zaman zaman duyabileceğiniz bazı kavramlar şunlardır:

Arvo: öğleden sonra (afternoon) sözünün kısaltılmışıdır – 'drop by this arvo', lütfen öğleden sonra buyrun ziyarete gelin demektir.

Barbecue, BBQ, Barbie: dışarda yemek ya da, çoğunlukla da gaz veya kömürle çalışan bir ızgara veya metal sac üzerinde et pişirme anlamında kullanılır. Davete sahiplik eden kişi eti genel olarak salata ve ekmele birlikte servis yapar. Mangal için davet edilen misafirlerin davet sahibine, gelirken birşey getirmeleri gerekip gerekmediğini sorması yaygın bir anlayıştır. Snag, genelde mangalda pişirilen pişmemiş sosis anlamına gelir. Bunlar domuz, sığır veya tavuk etinden ya da sebze ve hububattan yapılmış olabilir.

Barrack for: desteklemek veya tezahüratta bulunmak (genelde bir spor takımı için).

Bloke: erkek kimse. Bazen yardım istediğinizde 'see that bloke over there' (şu arkadaşına bakın – şu erkekten yardım isteyin) şeklinde bir cevap alabilirsiniz.

Bring a plate: eğer bir parti veya etkinliğe davet ediliyorsanız ve sizden 'bir tabak getirin' (bring a plate) diye bir istekte bulunulursa bu; davet sahibinin diğer misafirlerle paylaşmak üzere bir tabak yemek istediği anlamına gelir. Bu gibi şeyler okul, iş veya klüp gibi toplumsal etkinliklerde yaygındır. Ne getirmeniz gerektiğini bilmiyorsanız, davet sahibine sorabilirsiniz.

BYO: Eğer üzerinde 'BYO' yazılı bir davet alırsanız, bunun manası kendi içeceğinizi kendiniz getirin demektir. Eğer alkol kullanmıyorsanız meyva suyu, meşrubat veya soda ya da su getirebilirsiniz. Bazı lokantalarda da BYO sistemi vardır. Bu gibi yerlere kendi şarabınızı götürebilirsiniz; ancak şişeyi açma, servis yapma, bardak sağlama ve temizleme gibi şeyleri kapsayan ve 'corkage' olarak bilinen işlemler için sizden ek bir ücret talep edilebilir.

Cuppa: bir bardak çay veya kahve demektir. 'Drop by this arvo for a cuppa' demek, lütfen bugün öğleden sonra bir fincan çay veya kahveye buyrun anlamına gelir.

Digger: bir Avustralya'lı asker.

Go for your life: evet, buyrun başlayın.

G'day: Merhaba. Nasılsınız?

Fair go: adil muamele. Buna göre bir kimsenin yaşamı boyunca başardığı şeylerin, kazara doğuştan ya da kayırma yoluyla değil, o kişinin beceri, çalışma ve emeğinin ürünü olması gerekmektedir.

Fortnight: bu terim, iki haftalık bir dönem anlamına gelir.

No worries: Önemli değil. Yapılacak olan iş veya istenilen şey sorun edilmeden yapılacak demektir.

Ocker: kaba, inceliksiz, şövence davranan Avustralya'lı / veya seçenek olarak, iyi güldürü anlayışı, yardımseverlik ve beceriklilik gibi tipik Avustralya'lı özelliklerini taşıyan kimse.

Shout: bir kimseye bir içki ismarlamak. Bir bar veya birahane de bir grup arkadaş toplandığı zaman bunların 'sırasıyla içki ismarlaması' (shout a round) adettendir ve herkese birer içki ismarlamak anlamına gelir. Bunu herkes sırayla yapar.

To be crook: hasta olmak.

Avustralya konuşma dili ve argosu hakkında çeşitli kitaplar mevcuttur; bunlardan biri de *Macquarie Dictionary Book of Slang* adlı kitaptır.

Kutlamalar ve resmi tatiller

Avustralya'lılar her yıl özel anlamı ya da ulusal önemi olan belirli günleri anmaktadırlar.

Avustralya çalışanlarının çoğunun yıllık izinlerine ek olarak yılda 12 adet ulusal ve eyalet/bölge resmi tatili vardır.

Bunların bir kısmı herkes için tatil kabul edilir ve genelde her eyalet ve bölgede aynı günde uygulanır. Bunlar bazen de özel etkinliklerle ulusal çapta kutlanır. Bazı yerel tatiller sadece belirli eyalet ve bölgelerde kutlanırlar.

Noel (Christmas) ve Paskalya (Easter), Hristiyan takvimindeki en önemli tarihler olup, tüm Avustralya çapında ulusal tatil olarak kabul edilirler. Noel günü her yıl 25 Aralık günüdür; Paskalya ise Mart sonları ile Nisan başları arasına denk gelir.

Boxing Day (Noeli İzleyen Gün)

Boxing Day, her yıl 26 Aralık günü olup, resmi tatildir. Bazı kimseler bu günün boks maçlarının yapıldığı gün olduğunu, bazıları ise hediyelerin kutular (box) içinde verildiği gün olduğunu söylerler. Boxing Day Noel kutlamalarının bir parçası kabul edilir.

Yeni Yıl her yılın 1 Ocak günü olup resmi tatildir. Avustralya halkının çoğu, yıllık izinlerini Aralık ortası ile Ocak sonu döneminde alırlar.

Diğer bazı önemli ulusal günler şunlardır:

Avustralya Günü

Avustralya Günü, 26 Ocak tarihine denk gelir ve bu günde Avustralya'lılar millet olarak 1788 yılında Avustralya'da ilk Avrupa'lı yerleşimin kuruluşunu anarlar. Bu gün ulusal resmi tatildir ve Avustralya'ya yeni gelenlerin Avustralya Günü etkinliklerine katılmaları ve diğer Avustralya'lılarla tanışmaları teşvik edilmektedir.

Anzak Günü

Anzak Günü 25 Nisan günü olup, Avustralya ve Yeni Zelanda Ordu Birliklerinin (Anzaklar) I. Dünya Savaşı sırasında 1915'te Türkiye'deki Gelibolu Yarımadası'na çıkarma yaptıkları gündür. Bu gün Avustralya için çarpışan ve savaşta hayatını kaybedenlerin anısına kabul edilmiştir. Bu gün ulusal resmi tatildir ve törenler, çelenk koyma ve askeri geçitlerle kutlanır.

Kraliçe'nin doğum günü

Kraliçe'nin doğum günü her yıl Haziran ayının ikinci Pazartesi günü kutlanır ve Batı Avustralya hariç, tüm eyalet ve bölgelerde resmi tatildir. Bu gün Batı Avustralya'da Eylül veya Ekim ayında kutlanır.

Avustralya Vatandaşlık Günü

Avustralya Vatandaşlık Günü 17 Eylül 2001'de ilan edilmiştir ve *Nationality and Citizenship Act 1948 (Milliyet ve Vatandaşlık Yasası, 1948)* yasaının 1973 yılında *Australian Citizenship Act (Avustralya Vatandaşlık Yasası)* olarak adlandırılmasının yıldönümüne denk gelir. Bu gün tüm Avustralya'lıların Avustralya vatandaşlığının anlam ve önemini anlamaları ve bizleri birleştiren değerleri kutlamak için bir fırsattır. Ancak bu gün resmi tatil değildir.

Melbourne Kupası Günü

Melbourne Kupası her yıl Kasım ayının ilk Salı günüdür. Melbourne Kupası, dünyaca meşhur at yarışlarıdır. İnsanlar ister işte, isterse okulda veya evde olsun, herşeyi bir kenara bırakır ve televizyondan yarışı izlerler. Bu gün Melbourne kentinde resmi tatildir. Diğer yerlerde ve özellikle de işyerlerinde çoğu kimseler Melbourne Kupası'nı kutlamak için öğle yemeği veya parti verirler.

Spor, dinlenme ve sanat

Çoğu Avustralya'lılar sporu severler ve çok kimse üst seviyelerde etkileyici sonuçlar elde etmişlerdir. 2004 Atina Olimpiyat Oyunları'nda Avustralya madalya sıralamasında Amerika, Çin ve Rusya'dan sonra dördüncü olmuştur. 2006 Dünya Futbol Kupası'nda Avustralya ilk 16'ya girmiştir.

Avustralya'lıların spor sevgisi sadece en üst seviyelerde değildir. Son yapılan bir anket, 15 yaşından yukarı olan 11 milyondan fazla Avustralya'lının beden hareketleri, dinlenme ve spor amaçlı olarak haftada en az bir defa fiziksel aktiviteye katıldığını göstermektedir – bu da yüzde 70'ten fazla bir katılım oranı demektir.

En çok tutulan fiziksel aktiviteler yürüme, aerobik/dinçlik hareketleri, yüzme, bisiklet sürme, tenis, golf, koşma, kır yürüyüşü, futbol ve netbol gibi aktivitelerdir.

Tutulan diğer spor dalları arasında kriket, hokey ve kayak yapmak gibi sporlar vardır.

Avustralya'lılar ayrıca ragbi ligi, ragbi birliği ve ragbinin ilk dönemlerini ve Gaelik futbolunu andıran ve Avustralya'nın kendine has bir spor dalı olan Avustralya Futbolu'nu oynamayı – ve seyretmeyi – severler.

Avustralya başta açık alanlarda oynanan spor dalları olmak üzere spor faaliyetleri bakımından zengindir. Ancak hatırlanması gereken bazı güvenlik kuralları vardır:

- Plajda iken sadece sörf cankurtaranları tarafından gözetiminde tutulan yerlerde yüzünüz. Herzaman bayraklar arasında yüzünüz ve tüm plajların cankurtaranlar tarafından gözetiminde tutulmadığını unutmayınız.
- Özellikle kimsenin olmadığı yerlerde olmak üzere, yalnız başınıza yüzmekten ve balık tutmaktan kaçınınız.
- Güneşli günlerde cilt yanması ve cilt kanserinden korunmak için şapka, güneş gözlüğü ve koruyucu elbise (örneğin, bir gömlek) giyiniz, gölgede kalmaya çalışınız ve güneşten koruyucu cilt kremi kullanınız.
- Ateş yakmanın tamamen yasak olduğu günlerde açık ateş veya mangal yakmanın yasak olduğunu unutmayınız.

Canlı sanatsal birikim

Avustralya'nın hem Yerli kültürel geleneklerini hem de zengin göçmen kültürleri mozağini yansıtan oldukça canlı bir sanat birikimi vardır.

Film, sanat, tiyatro ve müzik gibi görsel ve sergisel sanatların her çeşidinin güçlü izleyici kitlesi vardır.

Bir ankete göre, yetişkin Avustralya'lıların yaklaşık olarak 13 milyon kadarı, yani hemen hemen yüzde 88'i yılda en az bir kez bir kültürel etkinliğe veya sunuma katılmaktadır.

Avustralya'nın Yerli Avustralya'lıların hikaye anlatması ile başlayıp 18inci yüzyıl sonlarına doğru Avustralya'ya gelen mahkumların sözlü hikayeleri ile devam eden güçlü bir edebiyat geleneği vardır.

Avustralya'lı bir roman yazarı olan Patrick White, 1973 yılında Nobel Edebiyat Ödülünü almıştır. 20inci yüzyılın diğer meşhur romancıları arasında Peter Carey, Bryce Courtenay, Colleen McCullough, Morris West ve Tim Winton yer almaktadır.

İnternet üzerinden bilgi

- İletişim, Bilgi teknolojisi ve Sanat Bakanlığı www.dcita.gov.au
- Avustralya Konseyi www.ozco.gov.au
- Avustralya Spor Komisyonu www.ausport.gov.au

Bilimsel başarı gösterenler ve mucitler

Avustralya tıp, teknoloji, tarım, madencilik ve imalat başta olmak üzere, bilimsel başarılar ve yenilikler bakımından oldukça güçlüdür.

Avustralya'nın ilk mucitleri, dünyadaki birtakım taş aletlerin ilklerini, bumerangı (doğru bir şekilde fırlatıldığında atan kişiye dönen özel olarak şekillendirilmiş bir sopa - boomerang) ve vumerayı (mızrak fırlatma tutkacı - woomera) icat eden Avustralya yerlileridir.

Son icatlar arasında içine güvenlik özellikleri yerleştirilen ve diğer kağıt paralardan dört kat daha fazla ömrü olan polimer kağıt paralar ve dünyada tarımsal ürünlerdeki verimi artırabilen bir bitki geninin bulunmasıdır. Avustralya'lılar ayrıca tıp konusundaki gelişmeler ve patlamamış mühimmat ve arazi mayınlarını tesbit eden teknolojinin geliştirilmesi gibi dallarda da öncü durumdadırlar.

Tıp konusunda elde edilen son başarılar arasında dünyanın ilk grip ilacı olan Relenza'nın geliştirilmesi güneşten kaynaklanan cilt kanserli benekleri tesbit edebilen bir tarama cihazı ve rahim boynu kanseri için bir aşının bulunması sayılabilir.

Dokuz Avustralya'lı bilimsel ve tıbbi çalışmaları nedeniyle Nobel Ödülü almışlardır. Bunlardan en sonuncusu, 2005 yılında mide ülseri ve gastrite neden olan bir bakteriyi keşfeden Profesör Barry Marshall ve Dr Robin Warren'a verilen ödüldür. 1996'da ise, Professor Peter Doherty aşı bilimi üzerinde yaptığı çalışmalarla ödül almıştır.

Her yıl Avustralya Günü'nde 'Yılın Avustralya'lısı' seçilir. 2005, 2006 ve 2007 yıllarında seçilen Yılın Avustralya'lılarının hepsi de bilim adamları olmuştur. 2005'te ödülü, vücudu yanan kimseler için yepyeni bir cilt spreyi geliştiren Dr Fiona Wood almıştır. 2006'da Profesör Ian Frazer, rahim boynu kanseri için geliştirdiği aşı nedeniyle aynı ödülü aldı. 2007 yılında ise öncü çevre bilim adamı olan Profesör Tim Flannery ödüle layık görüldü.

Dr Wood ve Profesör Frazer'in her ikisi de İngiliz göçmenidirler. Profesör Frazer'in çalışma arkadaşı, ölümünden önce Avustralya vatandaşı olan Çinli göçmen Dr Jian Zhou'dur.

İnternet üzerinden bilgi

- Eğitim, Öğretim ve Bilim Bakanlığı www.dest.gov.au
- Avustralya Becerilerini Destekleme www.innovation.gov.au
- Federal Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Kurumu www.csiro.au

Avustralya'da yaşam

İş ve çalışma koşulları

Avustralya'nın işçi pazarı oldukça rekabetçi olabilir. Yeni gelenlerin ne kadar çabuk iş bulabilecekleri ekonomik etkenlere, nitelik ve becerilere, aranan işin cinsine ve ülkenin değişik yerlerinde belirli tipteki işlerin varlığını etkileyen birtakım koşullara bağlıdır.

Göçmenlerin Avustralya'ya gelmeden önce iş imkanları ve yapmak istedikleri iş bakımından özel koşulların ve ihtiyaçların olup olmadığı konusunda bilgi edinmeleri gerekir. Avustralya'da çoğu iş için başvuru sahibinin bir Avustralya eyalet veya bölge makamınca ehliyetli olması ve/veya bir meslek veya endüstri kuruluşunun üyesi olabilecek özelliklere sahip olması istenmektedir.

Avustralya'da ücret ve çalışma koşulları şu şekilde belirlenebilir:

- bir çalışma koşulları anlaşması
- bir yasal anlaşma (Avustralya İşyeri Anlaşması veya Toplu Sözleşme) veya
- genel yasalar çerçevesinde bir anlaşma.

Avustralya'da tüm işler ve meslekler kadın ve erkeklere açıktır. Çalışanları cinsiyet, ırk, engellilik, dini inanç ve cinsel eğilimlerinden dolayı adil olmayan muamelelere tabi tutmaya ve ayrımcılığa karşı koruyan kanunlar vardır. Eşit İş Fırsatı yasaları, işyerlerinde kariyer fırsatlarının, meslekte ilerleme ve meslek eğitiminin tercihli muamele veya ayrımcılığa değil, çalışan kişinin liyakat, beceri ve tecrübelerine dayanmasını gerekli kılar.

Avustralya yasalarına göre çalışanlar bir sendikaya üye olmayı (veya olmamayı) tercih edebilirler.

Eğer yurt dışında eğitim görmüş olan Avustralya'da sürekli oturma izni profesyonel bir kimse iseniz, Yurtdışı Becerilerini Tanıma Ulusal Ofisi (National Office of Overseas Skills Recognition (NOOSR)) size yardımcı olabilir.

İşle ilgili ve becerilerin tanınması konularındaki özel bilgiler şu sitelerde bulunabilir:

- Avustralya'daki iş imkanları, aranan meslekler ve kariyerler www.jobsearch.gov.au
- Avustralya'da işyerleri www.workplace.gov.au
- Nitelikli göçmenlik www.skilledmigrant.gov.au
- Meslek niteliklerinin tanınması www.workplace.gov.au/tra
- AEI-NOOSR www.aei.dest.gov.au.

Vergi

Tüm Avustralya'luların, gelirlerinin belli bir miktarın üzerinde olması durumunda her yıl vergi ödemeleri gerekmektedir. Vergiye tabi gelir bir işten elde edilen maaş, ticaret gelirleri ve banka faizleri ve diğer yatırımlardan elde edilen faiz gelirlerini kapsar.

Çoğu mal ve hizmetlerde ödeyeceğiniz fiyatın içinde olan az miktarda bir vergi vardır. Bu vergi, Mal ve Hizmetler Vergisi (Goods and Services Tax (GST)) olarak bilinir.

Avustralya Hükümeti tarafından toplanan vergiler sosyal güvenlik hizmetleri, sağlık hizmetleri, savunma ve karayolları gibi altyapılar için kullanılır.

Eyalet ve bölgeler de belirli işlem ve hizmetlerden dolayı vergi toplarlar (bunlara damga vergisi (stamp duties) denir). Bu paralar eyalet ve bölgelerdeki polis gücü, hastane ve eyalet karayolları ve yerel yollar gibi hizmet ve altyapı sistemlerinin sağlanmasında kullanılır.

Avustralya mali yılı her yıl 1 Temmuz ile 30 Haziran tarihleri arasında. Avustralya yasalarına göre çoğu kimselerin her yıl tüm kaynaklardan elde ettikleri gelirleri ve ödedikleri vergiyi gösteren vergi beyannamesi vermesi gerekmektedir. Çoğu hallerde vergi işverenler tarafından doğrudan maaştan kesilir ve Avustralya Vergi Dairesi'ne (Australian Taxation Office (ATO)) ödenir.

Emeklilik fonu

Emeklilik fonu, çalışan kimselerin emekli oldukları dönemde harcayacak paraları olmasını öngören bir tasarruf programıdır. Avustralya'da çalışan hemen hemen herkesin bir emeklilik fonuna üye olması ve işverenlerin çalışanların emeklilik fonuna yasa gereği katkıda bulunmaları gerekir. Buna İşveren Emeklilik Garantisi (Employer Superannuation Guarantee) katkısı denir.

Emeklilik ve vergi konusunda ayrıntılı bilgi Avustralya Vergi Dairesi'nden elde edilebilir.

Telefon: 132 861

İnternet: www.ato.gov.au

Konut

Bir yerden bir yere taşınmanın masrafı her zaman yüksektir. Avustralya'ya seyahat etme, ev eşyalarını taşıma ve yeni bir ev kurmanın önemli masrafları vardır.

Başta Sydney, Perth, Melbourne ve Canberra olmak üzere ev ve apartman dairelerinin (Avustralya'da genelde 'unit veya flat' denir) fiyatları oldukça yüksektir.

Ev veya daire kiralama veya satınalma işlemleri genel olarak ehliyetli bir emlak acentası tarafından yürütülür. Mülklerin alınıp satılması veya kiralanması şahsen de mümkün olsa bile, buna karar vermeden önce bir avukata danışmak akıllıca olabilir.

Satılık ve kiralık mülkler günlük gazetelerin yanısıra (en çok Cumartesi günleri), emlakçılar kanalıyla çeşitli internet sitelerinde ilan edilirler.

Bir yeri kiralarırken genel olarak önden bir aylık kira bedeli miktarında bir depozit ve bir aylık kira ödenir. Bu depozit normal olarak gerekli tamir ve temizlik masrafları düşüldükten sonra kiracıların evi boşaltmasından sonra kiracıya iade edilir.

Sosyal güvenlik

Centrelink, Avustralya halkına bir dizi hizmet ve ödenekler sunan bir Avustralya Hükümet kuruluşudur. Bunlar arasında düşük gelirli kimselere, emeklilere, engellilere, iş arayan kimselere, tek ebeveynlere ve bakıcılık yapanlara verilen yardımlar ve diğer birçok yardımlar sayılabilir. Bir müşterinin alma hakkı olan ödenek ve hizmetler kişinin koşullarına bağlıdır.

Avustralya Hükümeti en iyi desteğin ücretli bir iş kanalıyla olacağına inanmaktadır. Centrelink bir yandan insanları kendilerine iş bulma konusunda yardımcı olacak destek hizmetlerine bağlar; bir yandan da belirli koşulları nedeniyle çalışmakta zorlanan kimselere maddi destek sağlar. Centrelink'ten ödenek alan kimseler çalışabilecek ya da gelecekte bir işe girmek amacıyla becerilerini geliştirebilecek durumda iseler, bu kimselerin iş araması istenebilir.

Avustralya'ya mülteci veya insani vizelerle gelen kimseler genel olarak tüm Centrelink hizmet ve programlarından faydalanabilirler. Genelde yeni gelen diğer kimselerin çoğu Centrelink yardımlarından faydalanabilmek için sürekli oturma vizesi ile Avustralya'da en az iki yıl yaşamış olmaları gerekmektedir. Bu gibi kimselerin bu süre içinde kendilerine ve kendilerine bağımlı olan kimselere yetecek kadar paralarının olması gerekir. İhtiyaç duyulan desteğe ve kişilerin bireysel koşullarına bağlı olarak bekleme süresi değişebilir.

Yeni gelen göçmenlere iş arama yardımı ve çocuklarını yetiştirmelerine yardımcı olmak amacıyla aile yardımı gibi yardımlar verilebilir. Ailelere verilen yardımlar konusunda ayrıntılı bilgi Avustralya Hükümeti'nin Aile Yardım Ofisi'nden (Family Assistance Office) elde edilebilir.

Yeni gelen göçmenlerin olası haklar ve mevcut yardımlar (örneğin, iş bulma) gibi konularda bilgi edinmek için Avustralya'ya geldikten sonra en kısa zamanda Centrelink'e ve/veya Aile Yardım Ofisi'ne başvurmaları gerekir.

İrtibat bilgileri:

Centrelink	13 2850
İnternet sitesi:	www.centrelink.gov.au
Aile Yardım Ofisi	13 6150
İnternet sitesi:	www.familyassist.gov.au
İngilizce dışındaki diller	13 1202

Hastane ve sağlık giderleri

Avustralya Hükümeti temel hastane ve sağlık giderleri için Medicare Avustralya (Medicare Australia) adı verilen bir program kanalıyla yardım sağlar. Hükümet ayrıca, Medicare kartı olanlar için çoğu ilaçların masrafını İlaç Yardım Programı (Pharmaceutical Benefits Scheme (PBS)) kapsamında destekler. Yeni gelen göçmenlerin Medicare programına kaydolma amacıyla haklarını öğrenmek için pasaport, seyahat belgeleri ve vizeleri ile birlikte bir Medicare ofisine gitmeleri gerekir. Medicare sitesinde (aşağıya bakınız) çeşitli dillere çevrilmiş olan bir bilgilendirme seti mevcuttur.

Çoğu geçici vize sahiplerinin Medicare'den yararlanma hakları yoktur; ancak bunun bazı istisnaları vardır (örneğin, geçici vize sahibi olup da sürekli oturma vizesine başvuran ve genel olarak bu vizenin koşullarını sağlayan kimseler).

İrtibat bilgileri

Telefon: 13 2011

İnternet sitesi: www.medicareaustralia.gov.au

Bundan başka, özel hastanede tedavi görmek, diş ve göz bakımı veya ambulans giderleri gibi Medicare tarafından karşılanmayan diğer sağlık giderlerine yardımcı olan özel sağlık sigortası programları mevcuttur.

Özel sağlık bilgileri

E-ileti: privatehealth@health.gov.au

İnternet sitesi: www.health.gov.au/internet/wcms/publishing.nsf/Content/private-1

İngilizce dil kursları

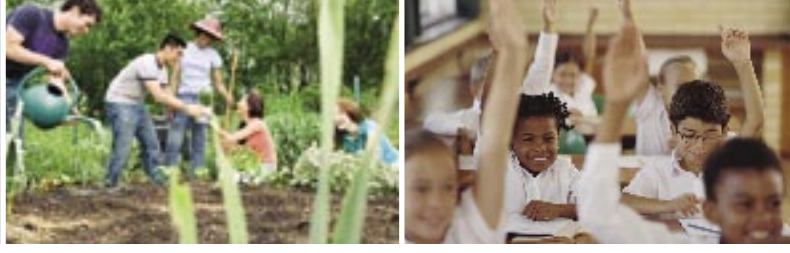
Avustralya Hükümeti İngilizce öğrenmeyi, yeni gelen göçmenlerin yeni toplumlarına başarılı bir şekilde yerleşmesi ve kişisel, sosyal ve ekonomik amaçlarına ulaşması bakımından ilk ve en önemli adımlardan biri olarak görmektedir. Eğer İngilizce seviyeniz 'işlevsel' seviyenin altında ise, Yetişkin Göçmen İngilizce Programı (Adult Migrant English Programme (AMEP)) kapsamında ücretsiz İngilizce kursuna katılabilirsiniz.

Avustralya'ya vardığınız zaman hakkınız olup olmadığı konusunda ve yerel AMEP hizmet sağlayıcısı hakkında bilgi edinmek için Göç İşleri ve Vatandaşlık Bakanlığı'nın danışma hattını arayınız. Hakkınız olması halinde Avustralya'da iseniz sürekli oturma vizesi verildikten sonraki üç ay içinde veya yurtdışında iseniz, Avustralya'ya vardığınız günden sonra üç ay içinde İngilizce kursuna kaydolmanız gerekmektedir.

İrtibat bilgileri:

Telefon: 131 881

İnternet sitesi: www.immi.gov.au/amep.

Avustralya Hükümeti'nin diğer İngilizce öğretim programları

Avustralya Hükümeti'nin hepsi Eğitim, Öğretim ve Bilim Bakanlığı (Department of Education, Science and Training) tarafından idare edilen üç tane daha İngilizce dil öğretim programı mevcuttur. Bunlar İşyeri İngilizcesi Dil ve Okuma-yazma programı (Workplace English Language and Literacy programme (WELL)), iş arayan kimseler için Dil, Okuma-yazma ve Aritmetik Programı (Language, Literacy and Numeracy Programme (LLNP)) ve okul çağındaki çocuklar için İkinci Dil olarak İngilizce – Yeni Göçmenler (English as a second language – New Arrivals (ESL-NA)) programı. Ayrıntılı bilgi için www.dest.gov.au sitesine bakınız.

Tercümanlık ve çeviri yardımı

Tercümanlık yardımı, 131 450 nolu telefon kanalıyla Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi (Translating and Interpreting Service National (TIS National)) tarafından sağlanır (Avustralya'nın her yerinden yerel telefon konuşması ücretine). Ulusal TIS, haftanın yedi günü 24 saat sözlü tercümanlık hizmeti sunmaktadır.

Hakkı olan Avustralya Oturumlu kişiler ve Vatandaşlar için, oturumla ilgili kişisel belgelerin özet tercümesi ücretsiz olarak yapılabilir.

İnternet üzerinden bilgi

- www.immi.gov.au/living-in-australia/help-with-english/learn-english/client/translation_help.htm

Eğitim

Avustralya yasalarına göre çocukların 5 ve 15 yaşları arasında okula gitmeleri zorunludur. Ancak bu yaşlar eyalet ve bölgeler arasında biraz farklı olabilir. Hükümet devlet okullarında ücretsiz eğitim imkanı sağlar (geçici vize sahibi olan öğrencilerin okul ücretini tam olarak ödemeleri istenebilir). Çoğu öğrenciler kilise ve diğer gruplar tarafından yürütülen özel okullara giderler; ancak bu öğrencilerin bu okullara ücret ödemesi gerekir.

Avustralya'da eğitim sistemi herkese açıktır. Bu sistem tüm yaş ve değişik kabiliyet gruplarına fırsatlar sunmaktadır.

Devlet okulları eyalet/bölge hükümetleri tarafından idare edilirler ve bu okullara kaydolma hakkında bilgi eyalet/bölge eğitim bakanlıklarından veya bulunduğunuz yerdeki okuldan elde edilebilir.

İki türlü yüksek öğrenim programı vardır: meslek eğitim ve öğrenimi (VET) sektöründe olan kurumlar ve endüstri tarafından sunulan programlar ve üniversiteler ve diğer yüksek öğrenim kurumları tarafından sunulan programlardır. Bu gibi yüksek öğrenim kurslarına giriş başvuru sahibinin vizesindeki koşullara bağlı olabilir.

Bazı hallerde Avustralya hükümeti yüksek öğrenim kontenjanlarının büyük bir kısmının masrafını karşılar (bunlar Federal hükümet destekli kontenjanlar diye bilinir); geri kalan masrafları ise öğrenciler karşılar. Yüksek öğrenimdeki öğrenciler ayrıca, (Yüksek Öğrenim Katkı Programı'na (Higher Education Contributory Scheme (HECS)) veya Yüksek Öğrenim Borç Programı'na da (Higher Education Loan Programme (HELP)) başvurabilirler. Bu programlar federal hükümet destekli kontenjanlara kaydolmuş öğrenciler için geçerlidir. Bir HECS veya HELP borçlanması, öğrencinin sağlaması gereken katkının tamamını veya bir kısmını karşılayabilir.

İnternette ayrıntılı bilgi:

- Eğitim, Bilim ve Öğretim Bakanlığı www.dest.gov.au
- Üniversitede okumak www.goingtouni.gov.au

Sürücü ehliyetleri

Sürücü ehliyetleri eyalet ve bölge hükümetleri tarafından verilir. Bunun için başvuru sahiplerinin bir bilgi testi, uygulamalı araç kullanma testi ve görme testini geçmeleri gerekir. Bir kimse geçerli bir ehliyeti olmadan araç kullanamaz.

Sürekli oturma vizesi sahipleri, geldikleri ülkeden İngilizce dilinde (veya resmi çevirisi yapılmış olan) bir sürücü ehliyetine sahip olmaları kaydıyla Avustralya'ya geldikten sonraki ilk üç ay içinde araç kullanabilirler. Bu dönemden sonra bu kimselerin normal bir Avustralya sürücü ehliyetine sahip olmaları gerekir.

Önemli irtibat bilgileri

- Hayati tehlike içeren acil haller (yangın, polis, ambulans) – Telefon: 000
- Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi (TIS Ulusal) – Telefon: 131 450
- Göç ve Vatandaşlık İşleri Bakanlığı (DIAC) – Telefon 131 881
- Avustralya Hükümeti internet ana sitesi – www.australia.gov.au
- 'Avustralya'da Hayat' internet sayfaları – www.immi.gov.au/living-in-australia/index.htm
- 'Avustralya'da Yeni Bir Hayata Başlamak' (*Beginning a Life in Australia*) kitapçıkları dizisi – www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/beginning-life/index.htm

Avustralya vatandaşlığına geçiş

Avustralya Hükümeti hakkı olan sürekli oturma hakkı sahiplerinin Avustralya vatandaşlığı için başvurmalarını önemle teşvik eder.

Avustralya vatandaşlığına geçmeyi tercih etmeniz, sizin Avustralya'ya ve halkına olan kişisel sadakatinizi ve bağlılığınızı göstermektedir. Bu bir bakıma göç yolculuğunun ve Avustralya'yı vatan edinmenin en son adımıdır.

Avustralya'da sürekli oturma hakkı olan herkes aynı fırsatları paylaşmakla birlikte, vatandaş olmak Avustralya toplumunun tam ve resmi bir üyesi olmak anlamına gelmektedir. Vatandaş olmak insanların ülkenin demokratik işlemlerine tam olarak katılma, oy kullanma, parlamentoya seçilmek için aday olma ve hükümet pozisyonlarında çalışma gibi imkanlardan tam olarak faydalanmalarına olanak sağladığından, Avustralya'ya daha etkin olarak katkıda bulunmalarını mümkün kılar.

Avustralya vatandaşlığı, milletimizin kalbi olan birleştirici güç konumundadır.

Avustralya vatandaşlığı beraberinde hak ve sorumlulukları da getirmektedir.

Vatandaşlık hakları

Tüm Avustralya vatandaşlarının aşağıda belirtilen imtiyazları vardır:

- Avustralya hükümetlerini seçmek için oy kullanma
- Parlamento'ya girmek için aday olma
- Avustralya pasaportuna başvurma ve Avustralya'ya özgürce girebilme
- Yurt dışında doğan çocukları soy bağı nedeniyle Avustralya vatandaşı olarak kaydettirme
- Yurt dışında iken Avustralya diplomatik temsilciliklerinden en üst seviyede yardım talep etme
- Avustralya Silahlı Kuvvetleri'nde ve Avustralya Kamu Sektörü'nde her türlü iş için başvuru hakkı.

Sorumluluklar

Avustralya vatandaşlığı beraberinde şu sorumlulukları getirmektedir:

- Federal, eyalet ve bölge seçimlerinde ve referandumlarda oy kullanmak *
- İstendiğinde bir jüride görev almak
- Gerektiğinde Avustralya'yı savunmak (Avustralya doğumlu vatandaşlarla aynı hak ve muafiyetler geçerlidir).

* referandumlar, anayasada bulunan bir yasanın değiştirilmesi amacıyla halkın oyuna sunulması anlamına gelmektedir.

Çoğu sürekli oturma izni sahipleri için Avustralya vatandaşı olmanın ilk adımı, vatandaşlık testini geçmektir. Teste hazırlanmak için kişilerin *Avustralya Vatandaşlığına Geçiş (Becoming an Australian citizen)* adlı kaynak kitabı okumaları tavsiye edilir. Bu kitap aşağıda belirtilen internet sitesinde de mevcuttur. Kişilerin testi geçmesinden ve Avustralya vatandaşlık başvuruları olumlu olarak sonuçlandıktan sonra, halka açık bir törende aşağıdaki bağlılık yeminini etmeleri gerekecektir:

'From this time forward, under God,
I pledge my loyalty to Australia and its people
Whose democratic beliefs I share,
Whose rights and liberties I respect, and
Whose laws I will uphold and obey'.*

*People may choose whether or not to use the words 'under God'.

'Bu günden başlayarak, Tanrı huzurunda
Demokratik inançlarımı paylaştığım,
Hak ve özgürlüklerine saygı duyduğum, ve
Kanunlarını tanıyacak ve uyacak olduğum
Avustralya'ya ve onun halkına sadakat sözü veriyorum'*

* 'Tanrı huzurunda' sözünü kullanıp kullanmamak kişisel tercihe bağlıdır.

Tüm kültür ve inançlardan gelen Avustralya'luların yasal çerçevede kalmak kaydıyla toplum olarak birlik içinde olarak kendi kültür ve inançlarını koruyabilirler.

Avustralya vatandaşı olmak demek, Avustralya'ya sadakat sözü vermek; bir yandan güçlü ve birlik ve harmoni içinde bir millet oluşturmak için diğer Avustralya'lularla birlik içinde çalışmak, bir taraftan da kendi kültürünüzle Avustralya'yı zenginleştirmek demektir.

Nasıl vatandaş olunabileceği konusunda ayrıntılı bilgiyi Avustralya vatandaşlık sitesinden veya Vatandaşlık Danışma Hattı'ndan elde edebilirsiniz.

İnternet üzerinden ilave bilgi için:

- www.citizenship.gov.au sitesine bakınız veya 131 880 nolu telefonu arayınız.